

Jaarverslag 2016

aventus.nl

Aventus

De school waar jij 't maakt

Jaarverslag Aventus 2016

Inhoud

1 Over Aventus

1.1	Wie zijn wij?	6
1.2	Missie	6
1.3	Cultuurwaarden	6
1.4	Strategie 2016 - 2020	7
1.5	Aventus groeit	7
1.6	Aventus in cijfers	7
1.7	Klachten en incidenten	8
1.8	Bestuur, intern toezicht en governance	9
1.9	Verantwoording raad van toezicht	11
1.10	Jaarverslag Studentenraad	15
1.11	Jaarverslag Ondernemingsraad	15

2 Thuis bij Aventus

2.1	Onze ambitie voor 2020	17
2.2	Studententevredenheid Aventus bovengemiddeld	18
2.3	School voor herkenbare thuisbasis zijn	18
2.4	'Nieuwe' locatie Apeldoorn én nieuwbouw sportzalen	18
2.5	Persoonlijke begeleiding uitgebreid	18
2.6	Ontmoeting in de school	19
2.7	Aventus Musical Gala Night verbindt	19

6

6		6
6		6
6		6
7		7
7		7
7		7
8		8
9		9
11		11
15		15
15		15

3 Jouw route voor maximale groei

20

3.1	Onze ambitie voor 2020	20
3.2	Keuzedelen: versnellen, verbreden, verdiepen	20
3.3	Breed basisjaar: goed kiezen	21
3.4	LOB verankerd in onderwijs	21
3.5	Preferred supplier voor zorg en welzijn	22
3.6	Nieuwe duo-opleiding: verbreding in de zorg	22
3.7	Trots op onze talenten	22
3.8	Zeven topopleidingen Aventus in Keuzegids mbo 2016	23
3.9	Inburgering: 81 procent cursisten geslaagd	23
3.10	Leren over de grens	23
3.11	Voortijdig schoolverlaten voorkomen	23
3.12	Aventus: contactschool in de regio	24
3.13	Passend onderwijs	24
3.14	Ondersteuning taal, rekenen en Engels	24

4 Klaar voor je toekomst

25

4.1	Onze ambitie voor 2020	25
4.2	Nieuwe sector Creatieve industrie & ICT	26
4.3	Leven lang leren	26
4.4	Techniekonderwijs: meer cleantech	26
4.5	Partner in de Cleantech Regio	26
4.6	Robot als co-teacher	27
4.7	Challenges en 'levensecht onderwijs'	27
4.8	Eén intake biedt jongeren perspectief	27
4.9	Gezonde leefstijl	27
4.10	Leren omgaan met geld	27

5 Samen van goed naar beter	28
5.1 Onze ambitie voor 2020	28
5.2 Dikke voldoende van inspectie	29
5.3 Werken aan een kwaliteitscultuur	29
5.4 Examinering	29
5.5 Roosterproblemen	30
5.6 Samen met de praktijk	30
5.7 Opleidingenportfolio geactualiseerd	30
5.8 Resultaten van co-creatie: een greep	30
5.9 Medewerkerstevredenheid afgenomen	31
5.10 Project Van werkdruk naar werkplezier	31
5.11 Professionalisering voor (nog) meer meesterschap	31
5.12 Performancecyclus: nieuwe opzet	32
5.13 Ziekteverzuim daalt	32
5.14 Participatiebanen	32
6 Financiële informatie	33
6.1 Financiën	33
6.2 Gegevens in het kader van helderheid	35
6.3 Continuïteitsparagraaf	37
7 Jaarrekening 2016	42
7.1 Jaarrekening 2016	42
7.2 Vaststelling jaarrekening	80
7.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	80
7.4 Overige gegevens	82
7.5 Gegevens over de rechtspersoon	84
Colofon	85

1 Over Aventus

Onze missie, organisatie en kerncijfers

1.1 Wie zijn wij?

Aventus is een regionaal opleidingscentrum (ROC) voor beroepsonderwijs. Je vindt ons met 234 opleidingen in Apeldoorn, Deventer en Zutphen. Wij bieden middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en volwasseneneducatie aan twaalfduizend studenten en cursisten en zijn daarmee de grootste onderwijsaanbieder in onze regio Stedendriehoek.

1.2 Missie

“Aventus laat zien hoe mooi en uitdagend beroepsgericht onderwijs is en stimuleert daarmee elke dag de groei van het individu, het bedrijfsleven en de samenleving.”

1.3 Cultuurwaarden

Nieuwsgierig

Wij willen leren, inspireren, uitdagen en uitgedaagd worden. Daarom zijn wij nieuwsgierig naar elkaar en de wereld om ons heen. Wij gaan op zoek naar vernieuwing, om onszelf, ons onderwijs en Aventus van goed tot beter te maken.

Ambitieuw

Ambitie krijgt bij Aventus de ruimte. Wij ontwikkelen ons en pakken onze kansen om het onderwijs en de dienstverlening aan onze studenten verder te verbeteren.

Samen

Wij gebruiken elkaars kracht en talent en werken samen aan een goede school voor onze studenten. Met onze partners in de regio houden wij ons onderwijs toekomstgericht.

Aandacht

Wij hebben aandacht voor onze studenten en voor elkaar. Met de ander zoeken wij naar optimaal resultaat. Dat komt onze studenten en Aventus ten goede.

1.4 Strategie 2016-2020

Met studenten, medewerkers, bedrijven, brancheorganisaties en maatschappelijke organisaties hebben we onze koers voor 2016-2020 uitgezet: Klaar voor de toekomst.

Kijk op onze site voor ons strategieboekje Klaar voor de toekomst

Visie op 2020

Wij zijn ervan overtuigd dat wij onze studenten voor een succesvolle (leer) loopbaan toekomstgerichte vakkennis en persoonlijke en sociale vaardigheden moeten meegeven. Zij leren bij ons regie nemen over hun ontwikkeling, in een steeds sneller veranderende arbeidsmarkt en samenleving.

Vier strategiepijlers

Onze strategie kent vier pijlers:

- Thuis bij Aventus
Samen en herkenbaar
- Jouw route voor maximale groei
Flexibel versnellen, verbreden en verdiepen
- Klaar voor je toekomst
Vraagstukken van morgen leren oplossen
- Samen van goed naar beter
Focus houden op een goede school

1.5 Aventus groeit

Aventus groeide in 2016. Dit komt door ons onderwijs dat steeds beter wordt en door ons opleidingsaanbod dat inhoudelijk goed aansluit bij wensen van studenten en arbeidsmarkt. Dat merken we aan de groeiende tevredenheid van onze studenten.

We investeren ook in een goede relatie met het voortgezet onderwijs en in marketing. Zo maakten sectoren in 2016 filmpjes over hun opleidingen, lanceerden we een nieuwe wervingscampagne en zijn online actief om bekendheid te geven aan Aventus.

1.6 Aventus in cijfers

Studenten en cursisten in aantallen

	Aantal mbo-studenten per niveau			
	2016-2017	2015-2016	2014-2015	2013-2014
Niveau 1	366	430	256	222
Niveau 2	2.210	2.037	1.955	2.245
Niveau 3	3.208	3.088	2.802	2.605
Niveau 4	5.352	5.005	4.977	4.981
Totaal	11.136	10.560	9.990	10.053

	Aantal mbo-studenten per leerweg			
	2016-2017	2015-2016	2014-2015	2013-2014
BOL	7.791	7.674	7.673	7.520
BBL	3.345	2.886	2.317	2.533
Totaal	11.136	10.560	9.990	10.053

BOL staat voor beroepsopleidende leerweg (voltijdonderwijs) en BBL voor beroepsbegeleidende leerweg (een combinatie van leren en werken)

Aantal medewerkers

	2016	2015	2014	2013
fte	866,9	823,0	779,0	765,0
aantal medewerkers	1.109	1.038	987	962

Verdeling personeelskosten

Medewerkerscategorie	Aventus	BVE
Onderwijzend personeel	70,6%	69,4%
Direct onderwijsondersteunend personeel	15,4%	13,6%
Indirect onderwijsondersteunend personeel	11,4%	13,4%
Directie en management	2,6%	3,6%

Bovenstaande tabel betreft het beroepsonderwijs. Bron: Benchmark mbo 2015

Diplomaresultaat

Diplomaresultaat =	# gediplomeerde instellingsverlaters in een teljaar # alle instellingsverlaters in hetzelfde teljaar			
	2015-2016	2014-2015	2013-2014	Norm
Niveau 1	57,4%	61,7%	67,8%	45,1%
Niveau 2	73,7%	75,2%	70,8%	45,2%
Niveau 3	75,8%	77,9%	80,3%	67,3%
Niveau 4	78,9%	77,0%	76,9%	67,3%
Aventus totaal	75,0%	76,0%	75,7%	
Nationaal roc	74,3%	75,0%	74,1%	

De gegevens van het diplomaresultaat over het schooljaar 2015-2016 zijn voorlopige cijfers (DUO). Definitieve cijfers worden aan het eind van het jaar vastgesteld. Dit kan correcties opleveren op de hier gepubliceerde percentages.

Jaarresultaat

Jaarresultaat =	# gediplomeerden in een teljaar # gediplomeerden + # ongediplomeerde instellingsverlaters in hetzelfde teljaar			
	2015-2016	2014-2015	2013-2014	Norm
Niveau 1	69,6%	76,4%	77,3%	60,7%
Niveau 2	75,5%	77,2%	75,6%	56,5%
Niveau 3	73,7%	72,7%	74,7%	65,3%
Niveau 4	76,6%	73,6%	75,0%	64,2%
Aventus totaal	74,8%	74,4%	75,2%	
Nationaal roc	73,2%	74,0%	73,3%	

Dit zijn voorlopige cijfers over het schooljaar 2015-2016. Definitieve cijfers worden aan het eind van het jaar vastgesteld. Dit kan correcties opleveren op de hier gepubliceerde percentages.

1.7 Klachten en incidenten

We hebben diverse klachtencommissies voor: sociale veiligheid, onderwijs, examens, interne geschillen en klokkenluiders. In 2016 kwamen geen klachten binnen bij deze commissies.

Er is afgelopen jaar geen gebruik gemaakt van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

In 2016 registreerden we 266 incidenten en ongevallen (vergelijkbaar met voorgaande jaren). Gelukkig deden zich geen ernstige incidenten voor. De meeste meldingen gingen over (verbale) agressie, ruzie, kleine ongevallen of verwondingen.

Vertrouwenspersonen

Studenten, ouders en medewerkers kunnen met hun probleem, melding of klacht terecht bij onze vertrouwenspersonen.

In 2016 kregen zij dertien meldingen binnen. Vertrouwenspersonen zorgden vervolgens voor gesprekken met docenten, team of de klas. Of zij verwezen door naar ons loopbaanexpertisecentrum of schoolmaatschappelijk werk. Eén keer werd mediation ingezet. Twee melders deden aangifte bij de politie.

Op basis van meldingen signaleren de vertrouwenspersonen dat meer voorlichting nodig is over de precieze taak van vertrouwenspersonen, gepaste omgangsvormen binnen school en de gedragscode voor sociale media-gebruik.

1.8 Bestuur, intern toezicht en governance

Juridische structuur

De statutaire naam van Aventus is Stichting Regionaal Opleidingen Centrum Aventus, gevestigd in Apeldoorn. Aan de stichting is de besloten vennootschap Aventus Detachering bv gelieerd. Deze bv verzorgt de flexibele inzet van personeel voor de Stichting Regionaal Opleidingen Centrum Aventus. De directie van Aventus Detachering bv wordt gevormd door het college van bestuur van Aventus.

Bestuur

Aventus wordt bestuurd door een tweehoofdig college van bestuur. Het college van bestuur is verantwoordelijk voor de jaarlijkse begroting en jaarrekening, het strategisch beleid en het strategisch activiteitenplan en de bewaking van onze identiteit. Verder vertegenwoordigt het college onze organisatie bij onder meer het ministerie van OCW, brancheorganisatie mbo Raad, gemeenten en koepelorganisaties.

Toezicht

De raad van toezicht is werkgever van het college van bestuur. De raad keurt de begroting, de jaarrekening en het strategisch meerjarenbeleid (onze koers) goed. Door goed te kijken naar hoe dit beleid vertaald wordt in de praktijk, houdt de raad integraal toezicht op het reilen en zeilen binnen Aventus. De raad benoemt de accountant en is verantwoordelijk voor benoeming en ontslag van de leden van het college van bestuur.

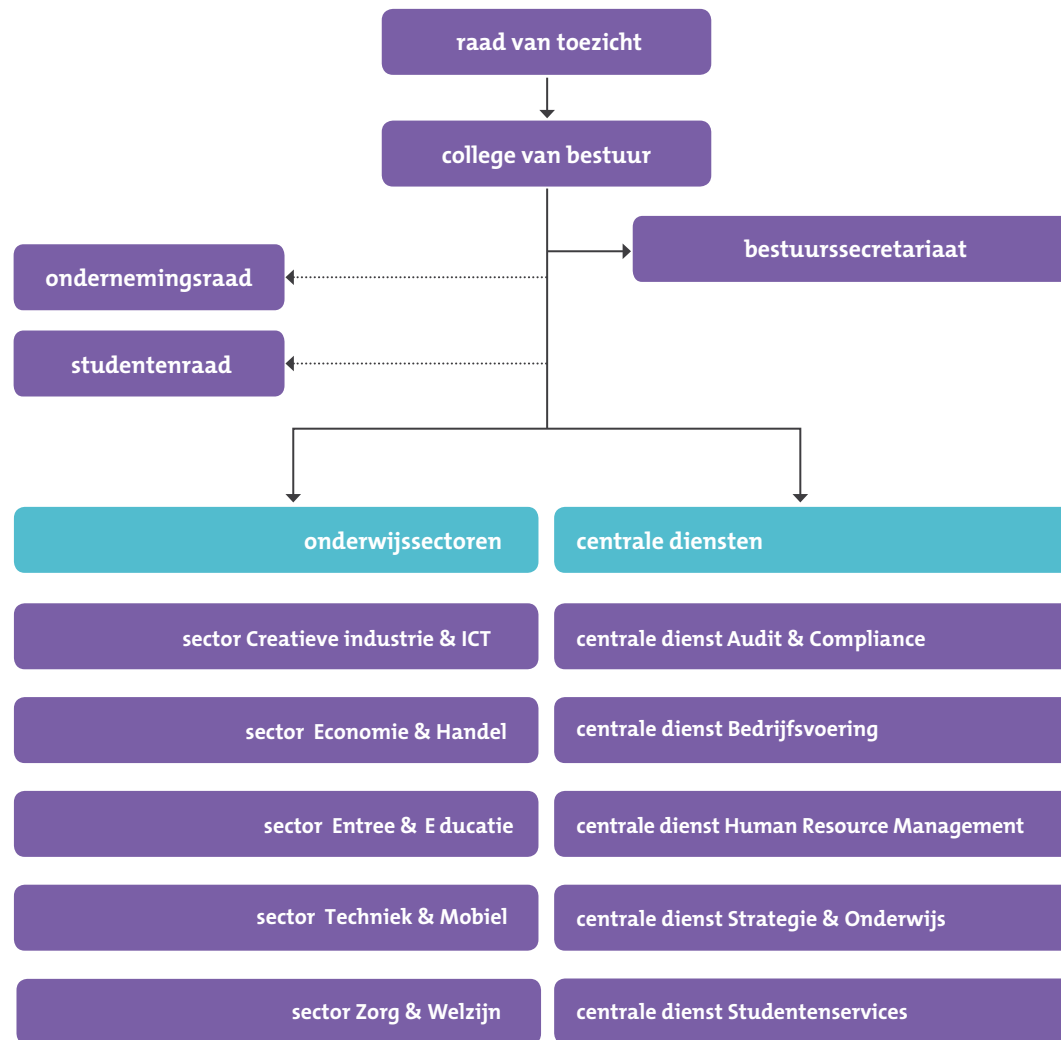
Governance

Taken van het college van bestuur en de raad van toezicht zijn gescheiden. Het college van bestuur is het bevoegd gezag van Aventus en is belast met het bestuur en beheer van Aventus. De raad van toezicht houdt integraal toezicht op de uitvoering van werkzaamheden en de uitoefening van bevoegdheden door het college van bestuur en staat het college met raad ter zijde. Het college van bestuur legt belangrijke beslissingen ter advies voor aan de raad.

De specifieke taken en bevoegdheden van de raad van toezicht staan in de statuten van Aventus en in het bestuursreglement.

De raad van toezicht en het college van bestuur handelen bij de uitoefening van hun taken volgens de Branchecode goed bestuur in het mbo, de statuten, het bestuursreglement en het reglement raad van toezicht van de Stichting ROC Aventus en vigerende wet- en regelgeving.

Organisatie

Aventus heeft vijf onderwijssectoren:

- Creatieve industrie & ICT
- Economie & Handel
- Entree & Educatie
- Techniek & Mobiel
- Zorg & Welzijn

Vijf centrale diensten ondersteunen de onderwijsteams en sectoren:

- Audit & Compliance (A&C)
- Bedrijfsvoering (BVO)
- Human Resource Management (HRM)
- Strategie & Onderwijs (S&O)
- Studentenservices (STS)

Het college van bestuur wordt gevormd door de heer G.A. Alewijnse, voorzitter en mevrouw E. Marks-de Ruijter, lid. De samenstelling van het college van bestuur is in 2016 niet gewijzigd.

De leden van het college van bestuur hebben de volgende nevenfuncties:

Gideon Alewijnse	<ul style="list-style-type: none"> • lid van de Strategische Board Stedendriehoek Cleantech Regio • bestuurslid stichting Innovatie Beroepsonderwijs • lid raad van toezicht Ziekenhuis Gelderse Vallei
Ellen Marks	<ul style="list-style-type: none"> • voorzitter Hulscherfonds • lid sectorkamer Zakelijke Dienstverlening en Veiligheid • bestuurslid stichting Cleantech Center Zutphen • bestuurslid Vereniging Kwaliteitsbevordering Bestuurders Beroeps Onderwijs • bestuurslid Deventer Kring van Werkgevers

De raad van toezicht stemt in met de nevenfuncties van het college. Beoordelingscriteria: er mag geen (schijn van) belangenverstrengeling zijn, een nevenfunctie mag de belangen of het aanzien van Aventus niet schaden of zoveel tijd nemen dat uitvoering van de hoofdfunctie wordt belemmerd.

Verklaring bevoegd gezag

Aventus leeft relevante wet- en regelgeving na. Dat heeft het college van bestuur (het bevoegd gezag) vastgelegd, onder meer in het strategisch beleid. Het college stuurt hier actief op en heeft dit geborgd in onder meer de planning & control-cyclus en de inrichting van de onafhankelijke dienst Audit & Compliance. Toont intern of extern onderzoek onverhoopt hiaten aan in naleving van wet- en regelgeving, dan ondernemen wij zo snel als mogelijk actie om dat te veranderen.

1.9 Verantwoording raad van toezicht 2016

Samenstelling

De raad van toezicht bestaat uit zes leden. Eén daarvan is voorzitter van de raad. Die treedt - zoals statutair vastgesteld - na vier jaar af en kan uiterlijk één keer worden herbenoemd voor een periode van vier jaar. Bij herbenoeming wordt gekeken naar competenties in relatie tot de (herijkte) profielschets.

De raad van toezicht kent vier commissies: de auditcommissie (AC), de onderwijscommissie (OC), de remuneratiecommissie (RC) en de selectie- en benoemingscommissie (SBC).

De commissies ondersteunen de raad van toezicht bij besluitvorming, door vraagstukken te bestuderen en voor te bereiden.

De commissies hebben twee vaste leden uit de raad van toezicht. Alleen de selectie- en benoemingscommissie wordt wisselend samengesteld, afhankelijk van de deskundigheid die op dat moment nodig is.

Werkwijze en informatievoorziening

De raad van toezicht vergaderde in 2016 vijf keer in voltallige samenstelling. Daarnaast is de voltallige raad bijeengewees voor de onderlinge zelfevaluatie. De onderwijscommissie vergaderde vier keer, de auditcommissie vijf keer. De remuneratiecommissie heeft de halfjaarlijkse functionerings- en beoordelingsgesprekken met de leden van het college van bestuur gevoerd. De selectie- en benoemingscommissie is in 2015 niet bijeen geweest omdat er geen vacatures waren binnen de raad van toezicht en het college van bestuur.

Een afvaardiging van de raad voerde periodiek overleg met de Ondernemingsraad en een afvaardiging van de Studentenraad over onder meer de roosterproblematiek.

Er is regelmatig overleg tussen de voorzitter van de raad van toezicht en het college van bestuur.

De raad van toezicht heeft zich op diverse manieren geïnformeerd over de gang van zaken bij Aventus. Naast overleg met het college van bestuur, de Ondernemingsraad en Studentenraad, vond ook het jaarlijkse werkbezoek aan een onderwijssector plaats. De raad sprak ook met sectordirecteuren,

managers van centrale diensten en medewerkers.

De raad is lid van de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen en bezoekt het Platform voor raden van toezicht in het mbo.

Governance

De raad van toezicht werkt volgens de Branchecode goed bestuur in het mbo. De raad past deze code integraal toe. Hiermee geeft de raad concreet invulling aan transparantie van bestuur, toezicht en het afleggen van verantwoording aan belanghebbenden.

Aventus voldoet aan de checklist voor mbo-instellingen voor de verantwoording over governance. In het verlengde van de branchecode, heeft de raad van toezicht een eigen toezichtkader vastgesteld.

De honorering van de leden van de raad van toezicht is conform de adviesregeling honorering toezichthouders mbo. De beloning van de bestuurders past binnen het beloningsclassificatiesysteem bestuurders mbo-instellingen 2015 en voldoet aan de eisen die worden gesteld in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Aventus kent geen bonusbetalingen.

De raad van toezicht heeft kennis genomen van de Wet bestuur en toezicht en voorbereidingen getroffen voor de noodzakelijke aanpassing van de statuten en interne reglementen. Besluitvorming daarover vindt begin 2017 plaats.

Hoofdpunten in 2016

• Strategische koers 2016-2020

Samen met externe stakeholders en een grote groep medewerkers van Aventus is de strategische koers 'Klaar voor de toekomst' opgesteld. Ook leden van de raad van toezicht waren daarbij actief betrokken. Deze werkwijze heeft geleid tot een compact, evenwichtig en inspirerend document. De raad van toezicht keurde de strategie in maart goed.

• Organisatieontwikkeling

Het college van bestuur heeft een samenhangend plan ontwikkeld voor inrichting van een nieuwe onderwijssector Creatieve industrie & ICT, herpositionering van de afdeling Financiën en Control en uitvoering van een professionaliseringsprogramma voor het management van Aventus. De raad van toezicht heeft constructief meegesproken over deze plannen en de

gekozen richting onderschreven. De inrichting van de sector Creatieve industrie & ICT is op 1 januari 2017 gerealiseerd.

• Onderwijs en kwaliteit

Herhaaldelijk is gesproken over de resultaten van het onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs: de Staat van de Instelling. Het inspectierapport is besproken en de raad heeft kennis genomen van de interne verbeterplannen. De raad van toezicht heeft de door de Inspectie benoemde risico's met betrekking tot de onderwijskwaliteit onderkend. De raad hecht aan verbetering van de examenorganisatie en een geïntegreerd kwaliteitsmanagement. De raad is geïnformeerd over de problematiek rondom de onderwijslogistiek na de zomervakantie. Aan de orde kwamen verder publiek-private samenwerking en macrodoelmatigheid en het Aventus jaarplan.

• Risicomanagement

Via een gedegen proces zijn de belangrijkste risico's voor Aventus benoemd. Deze lijst wordt jaarlijks geactualiseerd. De raad van toezicht heeft geconstateerd dat er geen zaken zijn die dringend moet worden opgepakt. Wel vraagt de raad van het college van bestuur gepaste aandacht voor het onderwerp fraudebeheer, riskmanagement en ICT. Gelet op de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van de raad, zal dit onderwerp in de toekomst met regelmaat worden geagendeerd. Dat geldt ook voor het onderwerp informatiebeveiliging.

• Jaarverslag 2015 en jaarplan en begroting 2017

Na kennisneming van het accountantsverslag heeft de raad van toezicht in mei het jaarverslag 2015, inclusief de jaarrekening 2015, goedgekeurd. In de vergadering van december 2016 heeft de raad het jaarplan en de begroting 2017 goedgekeurd.

• Remuneratie en bestuur

De raad van toezicht heeft ook dit jaar twee gesprekken gevoerd met (de afzonderlijke leden van) het college van bestuur. In het eerste gesprek zijn resultaatafspraken voor het komende jaar gemaakt. In het tweede gesprek werd het afgelopen jaar geëvalueerd. Tijdens deze gesprekken bleek dat de bestuurders van Aventus de bij hun functie horende kernwaarden in acht nemen, beschikken over voldoende bestuurlijk vermogen en vereiste deskundigheid en dat zij daadwerkelijk de dialoog aangaan met interne en externe stakeholders.

De raad van toezicht heeft ook zijn eigen inrichting en functioneren als collectief - en de bijdrage van de afzonderlijke leden - geëvalueerd. Dit is, als gebruikelijk, gebeurd buiten de aanwezigheid van het college van bestuur. Het college van bestuur heeft wel vooraf aangegeven hoe het tegen het functioneren van de raad van toezicht aankijkt.

- **Vergoedingen**

De vergoedingen die de leden van de raad van toezicht ontvangen zijn opnieuw vastgesteld, passend bij de zwaarte van de taken. De honorering van de leden van het college van bestuur is geïndexeerd passend binnen de ontwikkeling van het WNT-maximum en de cao salarisontwikkelingen binnen de mbo-sector.

Aventus kent geen bonusbetalingen.

Een overzicht van de individuele honorering van de leden van de raad van toezicht en het college van bestuur staat op pagina 78 en 79.

Besluiten en besproken onderwerpen

Besluiten

- herbenoeming de heren Van Schagen en Dijkstra tot lid raad van toezicht
- aanpassing honorering leden raad van toezicht
- compensatie aftopping pensioenopbouw leden college van bestuur
- vaststelling toezichtkader raad van toezicht
- besluit tot aanpassing en ingebruikneming vestiging Musschenbroekstraat Apeldoorn als onderwijslocatie
- goedkeuring nevenfunctie van de heer Alewijnse
- goedkeuring herschikking portefeuilleverdeling college van bestuur
- goedkeuring geïntegreerd jaardocument 2015, inclusief jaarrekening 2015
- goedkeuring jaarplan en begroting 2017
- goedkeuring meerjarenbegroting
- goedkeuring auditjaarplan 2017

Besproken onderwerpen

- inspectierapport Staat van de instelling en bijbehorende verbeterplannen
- organisatieontwikkeling
- invoering HKS en roosterproblematiek
- risicomanagement
- periodiek managementrapportages
- auditrapportages dienst A&C

- kaderbrief 2017
- adviesbrief 2016 KPMG
- rapportage remuneratiecommissie
- afschaffing fictieve dienstbetrekking voor toezichthouders in de semipublieke sector

Onderwerpen thematisch behandeld

- ICT-beleid
- HKS
- publiek-private samenwerking
- persoonlijk meesterschap

Samenstelling raad in 2016

Naam	Functie raad	Hoofd- en nevenfuncties	Zittingstermijn
H. Dijkstra	<ul style="list-style-type: none"> • voorzitter • lid RC • lid OC • ad hoc lid SBC 	<ul style="list-style-type: none"> • directeur/eigenaar Heredyxtrastate bv • vicevoorzitter/secretaris Kon. Vereniging De Friesche Elfsteden, Leeuwarden • voorzitter raad van toezicht Odyssee Training&Advies, Maastricht • voorzitter instellingsauditcommissie Nederlands Vlaamse Accreditatie Commissie, Den Haag • voorzitter raad van toezicht stichting Orthopedagogisch Centrum de Ambelt, Zwolle • voorzitter raad van toezicht Verian, Apeldoorn • voorzitter raad van toezicht AOC De Groene Welle, Zwolle • lid raad van toezicht MarketingOost, Zwolle • voorzitter Werkgeversberaad Hardenberg • voorzitter Rekenkamercommissie gemeente Hattem • voorzitter stichting 'it sil heve' 	<p>aftradend per 05-06-2020 (niet herbenoembaar)</p>
J.J. Koning	<ul style="list-style-type: none"> • lid raad van toezicht • voorzitter RC 	<ul style="list-style-type: none"> • Development Management, Stichting Ubbo Emmiusfonds Rijksuniversiteit Groningen • lid raad van Advies Stichting Apenheul, Apeldoorn • lid bestuur Apenheul Natuurbehoudfonds, Apeldoorn • lid raad van commissarissen Recreatiecentra Nederland, Maarn (tot 1.6.2016) 	<p>aftradend per 01-07-2019 (niet herbenoembaar)</p>
H.E. Nieboer	<ul style="list-style-type: none"> • lid raad van toezicht • ad hoc lid SBC • lid OC 	<ul style="list-style-type: none"> • directeur Witteveen+Bos • directeur Stichting Ecoshape • lid van de raad van toezicht van de stichting Deltares • lid bestuur stichting Witteveen+Bos Pensioenfonds • vicepresident van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs KIVI (tot 1 mei 2016) • penningmeester van bestuur van de stichting Cleantech Center • voorzitter bestuur Kazachstan kamer van het Nederlands Centrum voor Handelsbevordering • commissaris PT Inowa 	<p>aftradend per 07-10-2017 (herbenoembaar)</p>
F.J. van Schagen	<ul style="list-style-type: none"> • lid raad van toezicht • voorzitter OC 	<ul style="list-style-type: none"> • vicevoorzitter/penningmeester Innovia Foundation • voorzitter Woord en Gebaar, landelijk blad voor doven en slechthorenden (tot 1 juni 2016) • lid bestuur stichting Loesje • adviseur BCT Enterprise Information Management • lid bestuur Cello Academie Zutphen • lid bestuur stichting Beheer Register Goederen Zutphen • eigenaar Van Schagen advies en management 	<p>aftradend per 08-10-2020 (niet herbenoembaar)</p>
P. Teunis	<ul style="list-style-type: none"> • vicevoorzitter raad van toezicht • lid AC 	<ul style="list-style-type: none"> • directeur OOST Nederland Rabobank • lid raad van commissarissen Obvion nv, Heerlen • lid commissie Ethiek Rabobank • lid raad van commissarissen zorgverzekeraar ENO 	<p>aftradend per 01-01-2019 (niet herbenoembaar)</p>
J.W. Stoker	<ul style="list-style-type: none"> • lid raad van toezicht • voorzitter AC • ad hoc lid SBC 	<ul style="list-style-type: none"> • manager financiën en ICT UW re-integratie Utrecht • eigenaar Stoker Consulting B.V. • lid raad van toezicht Dyade Dienstverlening Onderwijs • lid van het bestuur van de Nederlandse beroepsvereniging voor accountants (sinds mei 2016) 	<p>aftradend per 12-12-2019 (niet herbenoembaar)</p>

Hein Dijkstra, voorzitter raad van toezicht

1.10 Jaarverslag Studentenraad 2016

Op sterkte

In de Studentenraad (SR) kunnen studenten meepraten over hun school. Belangrijk dus om de Studentenraad op sterkte te hebben. Daar ging in 2016 veel tijd en energie in zitten. Met succes: eind 2016 bestond de SR weer uit vier leden.

Samenstelling SR in 2016

Romi Goorman (voorzitter), Jelmer Wijnja (vicevoorzitter), Brandon Brom (secretaris) en Babette Hemeltjen (penningmeester) vormen de Studentenraad (samenstelling eind 2016). Halverwege 2016 traden Rianne van Driel en Lucy Gosselink af.

Advies

De raad adviseerde in 2016 over de nieuwe strategische koers van Aventus. Ook stemde de raad in met een plan voor beter toelatingsbeleid voor studenten en met een aanpassing van het medezeggenschapsstatuut.

Overleg

De SR komt een aantal keren per jaar bij elkaar en vergadert eens per twee maanden met het college van bestuur. In 2016 was er daarnaast een overleg met de raad van toezicht en de Ondernemingsraad.

1.11 Jaarverslag

Ondernemingsraad 2016

Ondernemingsraad in vogelvlucht

Medewerkers denken, praten en beslissen mee over beleid via de Ondernemingsraad (OR). De OR heeft recht op informatie, advies en instemming en was in 2016 nauw betrokken bij onder meer het nieuwe strategisch beleid en was mede-initiatiefnemer van het project 'Van werkdruk naar werkplezier'.

Samenstelling OR 2016

Vanuit onderwijsgevend personeel: Mirande Bonenkamp (voorzitter), Marcel Bart (plaatsvervangend voorzitter), Han Kop (secretaris/penningmeester), Monique Bos, Ertan Etunc, Johan Denekamp, Wim Reestman, Olga Arends. Vanuit onderwijsondersteunend personeel: Willem Essenstam, Jeroen Ongering, Gerina Nijenkamp, Yvonne Brassant, Joke van Wijk. Vanwege vroeg-pensionering nam Willem Essenstam afscheid van de OR: er is nu een vacature.

Werkgroepen

De OR kent de volgende werkgroepen: taakbeleid, deskundigheidsbevordering, HRM, financiën, achterbancommunicatie, onderwijs, verkiezingen, ICT, overleg vakbonden/OR en bestuurder en reglementen. OR-leden verdiepen zich in deze thema's en informeren collega-leden over actuele ontwikkelingen.

Convenant 'werkdruk'

De OR maakt zich al langer zorgen over de werkdruk. In 2016 sloot het college van bestuur daarover een convenant met de OR. Sinds medio 2016 voeren we het project 'Van werkdruk naar werkplezier' uit. Dat zich richt op maatregelen voor medewerkers, teams en organisatie voor minder werkdruk en meer werkplezier. De OR is vertegenwoordigd in de stuurgroep die meedenkt over het project.

Instemming en advies

De OR stemde in 2016 in met: de aanbesteding van de Arbodienst, monitoring intranetgebruik, wijziging van het medezeggenschapsstatuut, vakantiedagen 2017 en de nieuwe opzet van Performance Management (doorloop 2017). De OR bracht positief advies uit over de inrichting van de sector Creatieve industrie & ICT en de nieuwe opleiding gamedeveloper.

Verder op de agenda

Een greep uit de onderwerpen die in 2016 op de agenda stonden: het formatiemodel, de salderingsregeling, de herinrichting kwalificatiestructuur, het nieuwe strategisch beleid, de roosterproblemen en startproblemen, studentservices, jaarplan en begroting 2016, huisvesting, passend onderwijs, advies taal en rekenen en de zelfevaluatie van de OR.

Overleg

De OR vergadert wekelijks en overlegt minimaal eens per maand met de bestuurder. In 2016 sprak de OR ook drie keer met de raad van toezicht (een keer samen met de Studentenraad).

Twee keer per jaar wisselt de OR kennis en ervaringen uit met ondernemingsraden van andere mbo-instellingen in Gelderland.

Achterban informeren en consulteren

Medewerkers informeren de OR over belangrijke thema's en knelpunten in de organisatie. Zo nodig vraagt de OR ook informatie op bij sectoren of ondersteunende diensten. Over belangrijke organisatieontwikkelingen wordt de OR meestal vroegtijdig door de bestuurder geïnformeerd.

Een aantal keren per jaar houdt de OR spreekuur in Apeldoorn, Deventer en Zutphen. Notulen zijn te vinden op intranet en de OR brengt ook een Nieuwsflits uit voor medewerkers.

➤ 2 Thuis bij Aventus

Samen en herkenbaar

2.1 Onze ambitie voor 2020

Studenten leren het beste als zij een positief zelfbeeld hebben. Daar doen wij alles aan.

Wij leren en werken in een herkenbare, kleinschalige thuisbasis in de school en zijn ook online in verbinding met elkaar.

Meedoen op de toekomstige arbeidsmarkt en in onze steeds complexere samenleving, vraagt meer dan vakkennis. Vanuit de kracht van onze leer-gemeenschap vormen studenten zich bij ons ook persoonlijk en sociaal.

Bij Aventus ontdekken studenten wie zij zijn. Wij bieden ruimte voor ontmoeting, sociale interactie en samen zijn. Studenten en medewerkers leren met en van anderen, hebben aandacht voor elkaar en zien elkaar.

Ook met ouders/verzorgers van onze studenten zijn wij in contact over het welbevinden en de ontwikkeling van hun zoon of dochter.

Aventus is een veilige oefenplaats voor vakmanschap en 'het leven'. Studenten en medewerkers kunnen experimenteren en mogen fouten maken. Zo leren wij om succesvol te zijn in onderwijs en werk. Samen vormen wij één Aventus.

Bij Aventus vinden studenten een veilige thuisbasis: zij worden gezien en zien elkaar. Studenten leren niet alleen een vak, maar ontdekken bij ons ook wie zij zijn. Zij ontwikkelen hun persoonlijke en sociale vaardigheden voor hun verdere (leer)loopbaan.

2.2 Studenttevredenheid Aventus bovengemiddeld

Studenten waarderen hun opleiding bij Aventus met gemiddeld een 7.1. Dat is een hoger rapportcijfer dan in 2014 (6.9). Met dit cijfer scoren we boven het landelijk gemiddelde.

Studenten zijn het meest tevreden over onderwijsfaciliteiten, de examens, hun stage en - heel belangrijk - de studiebegeleiding.

Alleen op 'sfeer en veiligheid' scoren wij onder het landelijk gemiddelde. Dit signaal nemen we zeer serieus, omdat wij uiteraard graag willen dat studenten zich bij ons thuis voelen.

JOB-monitor (de belangenvereniging voor studenten in het mbo) peilt de studenttevredenheid eens per twee jaar. Zelf meten wij vaker het welbevinden van studenten en of zij tevreden zijn over ons onderwijs. Studenten beoordelen ook hun docenten. We voeren regelmatig spiegelgesprekken om het verhaal achter de cijfers te horen.

2.3 School moet herkenbare thuisbasis zijn

Iedere student heeft een vertrouwde 'thuisbasis' nodig bij Aventus. Hoe bieden wij die herkenbare plek zo dat studenten zich bij ons maximaal thuis voelen? Dat staat op onze agenda in 2017.

Wij willen onze grotere gebouwen aan de Laan van de Mensenrechten in Apeldoorn en aan de Snipperlingsdijk in Deventer indelen in domeinen om sectoren en opleidingen meer herkenbaar te maken voor studenten. Dit is zeker belangrijk in ons 'grote' gebouw aan de Laan van de Mensenrechten in Apeldoorn.

Ook praktische en technische aanpassingen kunnen bijdragen aan een fijne 'thuisplek'. Zo verbeterden we afgelopen jaar de luchtkwaliteit in onze locatie in Zutphen, waardoor studenten en medewerkers er prettiger leren en werken.

2.4 'Nieuwe' locatie Apeldoorn én nieuwbouw sportzalen

Een sportieve boost voor opleidingen Sport & Bewegen. Aventus bouwt twee nieuwe sportzalen naast het schoolgebouw aan de Musschenbroekstraat in Apeldoorn. Deze locatie namen we in augustus 2016 weer in gebruik. Vijfhonderd studenten startten hier en profiteren straks van optimale binnen- én buitensportvoorzieningen.

2.5 Persoonlijke begeleiding uitgebreid

Entree & Educatie groeide aanzienlijk in 2016. De sector heeft veel studenten en cursisten in een kwetsbare positie, voor wie begeleiding éxtra belangrijk is. Denk aan inburgeraars die hun weg vinden in ons land. Of aan studenten aan de Entreeschool die hun werknemersvaardigheden ontwikkelen om door te stromen in een beroepsopleiding of baan.

In 2016 kwamen er senior-mentoren en gespecialiseerde vertrouwenspersonen bij. Ook is het intake-team uitgebreid. Zo bieden wij niet alleen een warm welkom, maar investeren in zeer persoonlijke begeleiding om studenten en cursisten zich bij ons thuis te laten voelen.

2.6 Ontmoeting in de school

Onze sectoren betrekken ouders bij het onderwijs aan hun zoon of dochter, bijvoorbeeld door ouderavonden te organiseren. Ouders waarderen deze ontmoetingen zeer. Zij kunnen de ontwikkeling van hun kind ook volgen via het digitale studentvolgsysteem Trajectplanner.

Ook verwelkomen we regelmatig partners uit onderwijs en de beroepspraktijk in onze scholen. Zo vond in het voorjaar van 2016 de Week van de Techniek plaats in Apeldoorn - honderden basisschoolleerlingen ontdekten in onze praktijklokalen de mogelijkheden van techniek.

In Zutphen nodigden we veertig sleutelfiguren uit welzijn, onderwijs, overheid en bedrijfsleven uit voor een diner in de school. Samen verkenden we samenwerkingskansen en de plek van Aventus in de Zutphense samenleving.

(zie ook hoofdstuk 5).

2.7 Aventus Musical Gala Night verbindt

Op 4 april 2016 organiseerden en speelden studenten van Toerisme & Recreatie de musical Wild Child in Orpheus. Dit avondvullende programma werd bekeken door studenten, ouders en medewerkers. Naast de acts, het theater en zang werden ook de prijzen uitgereikt voor de Aventus Uitblinker en Docent van het Jaar.

> 3 Jouw route voor maximale groei

Flexibel versnellen, verbreden en verdiepen

3.1 Onze ambitie voor 2020

Vanaf dag één ontwikkelen onze studenten perspectief op hun leerloopbaan. Wat hebben zij nodig om een vaardige vakman of vakvrouw te worden? Wat kunnen zij al en wat willen en moeten zij nog leren?

Studenten kiezen hun eigen route voor maximale groei en wij begeleiden ze daarbij. Flexibele leerroutes maken versnellen, verbreden en verdiepen mogelijk. Denk aan extra ondersteuning als leren lastiger gaat, vakken volgen bij andere opleidingen, internationaal ervaring opdoen, versneld richting hbo of vanuit het volwassenenonderwijs kennismaken met het mbo.

We sluiten zoveel mogelijk aan bij de verschillende leerstijlen van onze studenten. De digitale leeromgeving en innovatieve technologie ondersteunen de flexibilisering van ons onderwijs.

Bij Aventus halen studenten alles uit zichzelf. Wij stimuleren dat zij een diploma halen op het hoogst haalbare niveau, binnen Aventus doorstromen of kiezen voor het hbo. Wij brengen kwetsbare jongeren een stap verder en begeleiden hen actief richting beroepsonderwijs. Wij zijn trots op de prestaties die studenten en medewerkers leveren en waarderen dat op alle niveaus.

Onze ambitie: tot de meest gewaardeerde mbo-instellingen van Nederland horen. Wij sturen actief op verbetering van ons werk en zijn elke dag beter dan de dag ervoor. Ook medewerkers gaan via hun eigen leerroutes voor maximale groei. Wij zijn een aantrekkelijke werkgever voor onze medewerkers en voor nieuw talent.

Wij bouwen door op het talent, de kennis en ervaringen die studenten al hebben. Studenten ontdekken wat zij kunnen en wij dagen ze uit om binnen hun mogelijkheden alles uit zichzelf te halen. Maximale groei is mogelijk door de opleiding te versnellen, verdiepen of verbreden

3.2 Keuzedelen: versnellen, verbreden, verdiepen

Op 1 augustus 2016 startten al onze studenten met herziene kwalificatiedossiers. Naast een basis- en profieldeel kennen die dossiers ook een keuzedeel. Via deze keuzedelen kunnen studenten bij Aventus volop verdiepen, verbreden óf versnellen.

De eisen waaraan een student moet voldoen om zijn diploma te halen, staan in een kwalificatiedossier. In het basisdeel draait het om algemene vakken, het profieldeel gaat over beroepsgerichte vakken en stage.

Door keuzedelen te volgen kunnen studenten hun studie versnellen, verbreden of verdiepen. Die keuzedelen kunnen zij volgen binnen hun eigen studie, of bij andere opleidingen van Aventus.

Voorbereid (of versneld) doorstromen

Doorstroomgerichte keuzedelen zijn interessant voor studenten die (versneld) door willen met een mbo- of hbo-opleiding. Zij volgen tijdens hun opleiding niveau 3 bijvoorbeeld al een keuzedeel van een niveau 4 opleiding en stromen sneller door.

Dit gebeurt al bij Autotechniek. Studenten volgen tijdens het mbo op de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen wiskunde en autotechniek. De 'beloning' is een half jaar (studie)tijdwinst.

Kennis aanvullen: verbreden

Door verbredende keuzedelen leren studenten iets over een ander beroep, of iets nieuws over hun eigen vak. Zo kan Duits een keuzedeel zijn voor studenten aan economische opleidingen. In 2016 startten studenten Detailhandel met EHBO, omdat veiligheid steeds belangrijker wordt op de winkelvloer.

Verdiepen in je eigen vak

Via verdiepende keuzedelen doen studenten extra kennis en vaardigheden op voor hun beroep en kunnen zich specialiseren. Onze koksopleidingen bieden bijvoorbeeld het keuzedeel Eetcultuur- en eetwensen aan.

Extra aandacht voor (studie)onderdelen

Studenten van de Entreeschool kunnen ook remediërende keuzedelen volgen, voor focus op die onderdelen die extra aandacht nodig hebben.

De opleiding Beveiliging wijkt af van het verplichte keuzedeel voor persoonlijke vorming. Wij bieden hiervoor sportactiviteiten en mentale en fysieke weerbaarheidstechnieken aan (zonder overlap met de kwalificatie), om te zorgen dat studenten hun beroep duurzaam kunnen (blijven) uitoefenen. Zij leren mentaal en lichamelijk fit te zijn en te blijven. In 2016 hebben wij geen keuzedelen uit het aanbod gehaald vanwege doelmatigheid en kregen geen verzoeken voor het volgen van keuzedelen die niet gekoppeld zijn aan de kwalificatie.

3.3 Breed basisjaar: goed kiezen

Een goed beroepsbeeld bepaalt voor een groot deel het succes in studie of baan. Voor veel jongeren is het best lastig om een keuze te maken. Daarom biedt een flink aantal opleidingen sinds 2016 een breed basisjaar aan.

Studenten niveau 2 in opleidingen voor administratie en detailhandel bijvoorbeeld, oriënteren zich breed en kiezen daarna een uitstroomprofiel. Ook studenten Marketing & Communicatie en Internationale Handel/Groothandel volgen een gecombineerd breed basisjaar.

3.4 LOB verankerd in onderwijs

Iedere student van Aventus heeft een leertrajectbegeleider die de studievoortgang, de persoonlijke ontwikkeling en het loopbaanperspectief begeleidt. Tijdens stages nemen de stagebegeleiders de begeleiding voor hun rekening.

Loopbaanoriëntatie- en begeleiding (LOB) is sinds 2016 stevig verankerd in alle opleidingen. Teams investeerden in scholing en professionalisering om studenten zo goed mogelijk te begeleiden richting hun vervolgstap: ruim driekwart van alle leertrajectbegeleiders is geschoold in LOB.

3.5 Preferred supplier voor zorg en welzijn

Om ons onderwijs zo goed mogelijk te laten aansluiten op wat studenten al hebben geleerd in het voortgezet onderwijs, investeerde Zorg & Welzijn nog intensiever in de relaties met scholen. Zo werd Aventus voor zorgopleidingen zelfs preferred supplier. Voor een groot deel van de zorginstellingen en maatschappelijke organisaties is Aventus dat ook voor BBL-trajecten (leren en werken) en contractactiviteiten.

3.6 Nieuwe duo-opleiding: verbreding in de zorg

De zorg biedt kansen voor hardwerkende jongeren met brede vakkennis. Daar speelt Aventus op in met een nieuwe duo-opleiding Maatschappelijke Zorg en Verzorgende IG. De opleiding is geschikt voor studenten die extra tijd en energie willen steken in hun opleiding en in drie jaar twee diploma's willen halen.

3.7 Trots op onze talenten

Afgelopen schooljaar deden 26 studenten van Aventus mee met (internationale) vakwedstrijden zoals Skills Heroes, Euro Skills of de Beste Kok van Oost-Nederland. Wij dagen onze studenten uit het beste uit zichzelf te halen en stimuleren daarom deelname aan dit soort talentwedstrijden.

Aankomend vakmannen en vakvrouwen lieten hun vaardigheden zien in vakrichtingen zoals mediavormgeving, verpleegkunde, secretariael, bouw, koken, hotelmanagement of toerisme. Een greep uit de prijzen die onze studenten in de wacht sleepten.

Studenten Aventus winnen Cleantech Battle 2016

De 'Broccoliboy's' van Aventus (studenten Engineering Techniek & Mobiel) wonnen in 2016 de Cleantech Battle tijdens het regionale congres Cleantech Tomorrow. Zij bedachten een unieke oplossing om ruimte op het water te benutten voor teelt van gewassen.

Vakwedstrijden

Studenten elektrotechniek wonnen prijzen tijdens de landelijke vakkanjerwedstrijden en de Euroskills in Zweden en studenten Applicatieontwikkeling wonnen een prijs voor het ontwikkelen van een app tijdens de Web App Labs.

Prijswinnende filmpjes

Om informatie over verliefdheid, relaties en seksualiteit onder de aandacht te brengen schreef Sense Oost-Nederland (informatiepunt van GGD) een wedstrijd uit. Onze studenten Pedagogisch Werk wonnen de eerste prijs met hun filmpjes.

Leo is een taalheld

Cursist Volwasseneneducatie Leo volgde een traject bij Aventus om beter te leren lezen en schrijven. Tijdens de Taalheldenverkiezing 2016 eindigde hij als tweede en ontmoette erevoorzitter van Stichting Lezen & Schrijven prinses Laurentien.

Verkoper van het jaar

'Onze' Diane werd in 2016 Verkoper van het jaar. Achttien mbo-instellingen uit Nederland en Duitsland deden mee met deze wedstrijd in De Euregio.

Caglayan Uitbinker 2016

In 2016 werd Caglayan Sahan Aventus Uitbinker. De gedreven studente Verpleegkunde is niet alleen warm en betrokken naar patiënten, maar zet zich ook met enthousiasme in voor het goede doel. Caglayan liep stage in een Duits ziekenhuis en mobiliseert andere studenten ook te kiezen voor een internationale uitwisseling.

3.8 Zeven topopleidingen

Aventus in Keuzegids mbo 2016

In de onafhankelijke Keuzegids mbo 2017 (eind 2016 verschenen) staan zeven opleidingen van Aventus benoemd als topopleiding. Aventus scoort algeheel bovengemiddeld goed en steeg zeven plaatsen in de lijst van best presterende mbo-instellingen.

Onze topopleidingen: Luchtvaartdienstverlening, Toerisme & Recreatie, Juridische dienstverlening, Dans, Interieuradvies, Publieke beveiliging en Mediavormgeving.

3.9 Inburgering:

81 procent cursisten Aventus slaagt

In 2016 volgden 700 nieuwkomers een inburgeringscursus bij Aventus. Liefst 81 procent slaagde voor het inburgeringsexamen. Landelijk is dat percentage volgens de Algemene Rekenkamer slechts 39. De succesfactoren: goed onderwijs, intensieve begeleiding en ervaren en prima docenten.

Het keurmerk Blik op Werk beoordeelt Aventus als aanbieder van Nederlands taalonderwijs goed. We scoren zelfs een 9 op klanttevredenheid.

Voor perspectief na het inburgeringsexamen, werken we samen met gemeenten en bedrijven in de regio. Onze focus: inburgeren gericht op werk.

Gemeenten Apeldoorn, Deventer en Zutphen omarmden onze nieuwe combinatietrajecten voor inburgering en een beroepsopleiding. In 2016 draaide een succesvolle proef: inburgeraars oriënteerden zich op allerlei techniekopleidingen. Ook techniekbedrijven werkten mee. Zo zorgde Hollander Techniek voor een praktijkcoach.

In 2017 onderzoeken we verdere kansen voor duurzaam inburgeren, gericht op een vervolgopleiding en/of werk. Onze doorstroomcoach helpt inburgeraars nu al bij hun oriëntatie op de arbeidsmarkt.

3.10 Leren over de grens

In 2016 leerden 1232 studenten van Aventus over de grens. Zij gaan op stage naar het buitenland, maken studiereizen, volgen taalcursussen of doen leerprojecten. Afgelopen jaar deden 143 docenten buitenlandervaring op tijdens stages of werkbezoeken.

Derdejaars studenten en docenten Maatschappelijke Zorg bereidden in 2016 hun wandeltocht Quest Trek voor, die zij samen lopen met Nepalese weeskinderen. In Zuid-Afrika zetten studenten Sport & Bewegen een spel- en sportprogramma op. Zo zijn er veel meer voorbeelden die andere studenten inspireren.

3.11 Voortijdig schoolverlaten voorkomen

Met een startkwalificatie - een diploma op niveau 2 of hoger - hebben studenten méér kans op de arbeidsmarkt. We doen er dus alles aan dat studenten Aventus met een diploma verlaten.

In schooljaar 2015-2016 had Aventus 424 voortijdig schoolverlaters (voorlopige eindstand). Dat is minder dan vorig schooljaar, maar we hebben onze doelpercentages niet voor alle niveaus gehaald.

	Voorlopige eindstand 2015-2016		Definitieve eindstand 2014-2015	
	Doelpercentage VSV	Percentage VSV	Doelpercentage VSV	Percentage VSV
Niveau 1	22,50%	25,41%	22,50%	27,36%
Niveau 2	10,00%	9,47%	10,00%	8,46%
Niveau 3 en 4	2,75%	2,85%	2,75%	3,33%

	Voorlopige eindstand		Definitieve eindstand	
	2015-2016	2014-2015	2013-2014	2012-2013
Percentage VSV Aventus	4,7%	5,2%	5,4%	5,9%
Percentage VSV landelijk	5,1%	5,4%	5,8%	6,2%

3.12 Aventus: contactschool in de regio

Aventus is contactschool voor het regionale programma Voortijdig School Verlaters (VSV Stedendriehoek). Met voortgezet onderwijs, praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, mbo, hbo, gemeenten en de arbeidsmarktregio voeren we activiteiten uit om vsv te voorkomen:

- niemand tussen wal en schip: voor iedereen een onderwijsaanbod
- goede aansluiting tussen vmbo-mbo
- vsv-arrangementen: voor specifieke doelgroepen
- een doorgaande lijn in LOB: loopbaanoriëntatie en -begeleiding voor een goede studiekeuze
- doorstroom naar het hbo

We richten ons op drop-outs in het huidige schooljaar, op 'oude' vsv'ers (niet schoolgaande jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie) en op jongeren in een kwetsbare positie.

Beroepskolom Stedendriehoek

Onze samenwerking met voortgezet onderwijs en hbo in de regio in de Beroepskolom Stedendriehoek is ook een solide basis voor bestrijding van vsv. We werken aan een goede aansluiting, zodat leerlingen/studenten 'soepel' overstappen.

Vmbo'ers komen bijvoorbeeld een dagdeel kennismaken bij alle mbo-instellingen in de regio. Ook gebruiken we allemaal digitaal leerlingvolgsysteem de OverStap, om te bewaken dan vmbo'ers daadwerkelijk ingeschreven zijn bij een vervolgopleiding.

Het Digitaal Doorstroom Dossier helpt ons geweldig om eerstejaars studenten goed op te vangen: we kunnen onze begeleiding vanaf dag één laten aansluiten op de ondersteuningsbehoefte van jongeren.

3.13 Passend onderwijs

Aventus wil iedere student goed en passend onderwijs en dito begeleiding bieden. Ook als er specifieke begeleidingsvragen zijn.

In 2016 boden we 478 studenten extra begeleiding. De ondersteuningsbehoefte van studenten staat centraal en onderwijsteams zijn in toenemende mate zelf aan zet om die ondersteuning te bieden - zo mogelijk in de groep - en zijn daarin geschoold.

Sinds 2016 organiseren we begeleiding anders. Elk team heeft een loopbaan-expert die student én medewerkers ondersteunt en adviseert. Kampen studenten met complexe problemen, dan kunnen zij terecht in het loopbaan-expertisecentrum waar ook het Expertisepunt passend onderwijs is te vinden. Samen met student, ouders, docenten en andere begeleiders kijken we wat nodig is voor het halen van een diploma. Want dát is uiteraard de bedoeling: iedereen de kans bieden om een opleiding succesvol af te ronden. Ook als extra begeleiding nodig is.

3.14 Ondersteuning taal, rekenen en Engels

Om je goed voor te bereiden op je vervolgopleiding of beroep is passend taal- en rekenonderwijs cruciaal. Wij gaven ons taal- en rekenonderwijs afgelopen jaren een flinke impuls. Voor extra individuele begeleiding kunnen studenten terecht bij het Steunpunt Taal en Rekenen (STER).

In 2016 bood STER 1832 studenten ondersteuningsmomenten.

In 2016 volgden 45 (aankomende) studenten een cursus taal, rekenen of Engels bij onze Zomerschool. Tijdens de herfst- en voorjaarsvakantie kregen 26 studenten een extra taal- of rekenboost. Studenten zijn zeer positief over dit extra aanbod.

➤ 4 Klaar voor je toekomst

Vraagstukken van morgen leren oplossen

4.1 Onze ambitie voor 2020

Wij maken ons onderwijs in co-creatie met de beroepspraktijk. Alleen zo houden wij ons onderwijs toekomstgericht.

In al onze beroepsopleidingen krijgt duurzame innovatieve technologie prioriteit en leren onze studenten creatief en ondernemend te zijn. Onze studenten hebben deze bagage nodig om straks in hun eigen werkveld en op hun eigen niveau de vraagstukken van morgen op te lossen.

Om actief bij te dragen aan een vitale samenleving in de Stedendriehoek ontwikkelen studenten bij ons hun werknemersvaardigheden en zelfredzaamheid. Wij stimuleren onze studenten om een gezonde levensstijl te volgen.

Wij leren niet alleen in onze school, maar halen de wereld naar binnen en gaan zelf actief naar buiten. Wij dagen studenten uit om het onbekende op te zoeken en nieuwe wegen te bewandelen. Studenten van verschillende opleidingen en niveaus werken samen aan echte projecten of producten voor het bedrijfsleven. Zo leren zij samenwerken, initiatieven nemen en tot originele oplossingen te komen.

Wij omarmen innovatieve ideeën van onze medewerkers. Pionieren kan, mag en moet. Samen met studenten en de beroepspraktijk vernieuwen wij ons onderwijs in multidisciplinaire teams. Ook als organisatie is Aventus creatief en ondernemend door initiatief te nemen en met partners ons onderwijs steeds te verbeteren.

Als partner van Cleantech Regio bouwen wij actief mee aan een duurzame regio, die onze studenten volop kansen biedt.

Studenten ontdekken duurzame innovatieve technologie in hun vak en leren creatief en ondernemend zijn. Zij ontwikkelen bij ons hun werknemersvaardigheden en zelfredzaamheid, om actief bij te dragen aan een vitale samenleving.

4.2 Nieuwe sector

Creatieve industrie & ICT

Van onze studenten wordt méér gevraagd dan vakkennis. In elke branche moeten zij ondernemend zijn. Ook hebben zij creatief vermogen nodig om antwoord te geven op uitdagingen op de werkvloer.

Toekomstgericht onderwijs

Onze nieuwe sector Creatieve industrie & ICT werkt intensief samen met bestaande opleidingen. Doel daarvan is ons gehele onderwijs toekomstgericht te houden. Ingrediënten: innovatie, intensieve samenwerking met partners in de regio en een nieuwe manier van werken.

We sluiten aan bij bestaande netwerken in de regio. Ook zoeken we naar (financiering voor) innovatieve publiek-private samenwerkingsvormen om samen te blijven innoveren.

Nieuwe sector, nieuwe opleidingen

Onze nieuwe sector ging 1 januari 2017 van start met een aantal nieuwe opleidingen: mediaredactiemedewerker, ruimtelijk vormgever, gamedeveloper en human technology. Deze opleidingen zijn het resultaat van co-creatie met de beroepspraktijk, netwerkorganisaties, gemeenten en onderwijs in de regio. Studenten hebben veel mogelijkheden om via keuzedelen binnen en buiten de sector te versnellen, te verbreden of te verdiepen.

Ook is een aantal creatief-technische opleidingen bij de sector ondergebracht. De sector bestaat uit drie clusters: Creatieve technologie & Media, ICT en Moderne Dans, Fashion & Vormgeving.

4.3 Leven Lang Leren

In de regio geven wij met partners vorm aan 'Leven Lang Leren'. De ontwikkeling van studenten stopt immers niet nadat zij hun diploma hebben gehaald bij Aventus.

4.4 Techniekonderwijs: meer cleantech

Studenten Techniek & Mobiel volgen allerlei modules om de nieuwste technieken te leren die een duurzame en schone wereld mogelijk maken. Voor dit cleantech programma kreeg Aventus het landelijke duurzaamheidskeurmerk.

In het Automotive Mobility College werken we met partners aan innovatief onderwijs dat zich richt op duurzame mobiliteit. In 2016 kende het Regionaal Investeringsfonds subsidie toe voor deze publiek-private samenwerking.

Tijdens een symposium in oktober 2016 verkenden we met het bedrijfsleven de betekenis van duurzame technologie voor onze techniekopleidingen. Ruud Veltenaar, 'inspirator van transformatie', trendwatcher, filosoof en bijzonder hoogleraar zorgde voor een fikse dosis inspiratie.

Aventus deed in 2016 ook mee met de Dag van de Duurzaamheid en organiseerde voor studenten en medewerkers een bewustwordingscollege over de plastic soep in oceanen en zeeën.

4.5 Partner in de Cleantech Regio

Samen naar een schone toekomst. Daar koersen wij op in de Cleantech Regio. De Stedendriehoek-gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Lochem, Voorst en Zutphen werken met ondernemers, onderwijs en onderzoek samen aan een energieneutrale en duurzame economie/arbeidsmarkt en samenleving. Economie en ecologie gaan hand in hand.

Voorzitter college van bestuur Gideon Alewijnse is lid van de Strategische Board Stedendriehoek en heeft daar de aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt in portefeuille. De board voert als samenwerkingsverband van ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten en overheden de Cleantech Agenda uit voor:

- 10 procent minder CO2 uitstoot/minder gebruik fossiele brandstof in 2020
- 33 procent minder afval door hergebruik grondstoffen en recycling - uiteindelijk géén restafval in 2030
- 4000 extra cleantech (gerelateerde) banen

4.6 Robot als co-teacher

We maken waar mogelijk gebruik van innovatieve technologie. In 2016 startte onze sector Economie & Handel bijvoorbeeld met een bijzondere vorm van co-teaching. Een robot helpt de docent. In 2017 gaat de robot in twee opleidingen helpen bij taal- en rekenonderwijs.

4.7 Challenges en 'levensecht onderwijs'

In veel opleidingen doen studenten 'levensechte' opdrachten die we samen met de beroepspraktijk maken.

Studenten (van alle opleidingen) doen mee met de Cleantech Challenges die vanuit het Cleantech Center in Zutphen worden begeleid. Zij lossen vraagstukken op van bedrijven en maatschappelijke organisaties uit de regio en doen dat in multidisciplinaire teams (mbo en hbo, verschillende opleidingen).

Ook de Entreeschool biedt levensecht onderwijs: studenten voeren schoolopdrachten uit in de praktijk. Dat doen zij bijvoorbeeld bij kringloopbedrijven, waar zij hun werknemersvaardigheden ontwikkelen.

Dat praktijkleren ook anderen blij kan maken, bewezen studenten Dienstverlening in Deventer in 2016. Zij organiseerden samen met sportvereniging Helios een middag voor ouderen uit de buurt. Van flyer tot sportactiviteit en diner: de jongeren regelden alles zelf en tot in de puntjes.

De Entreeklass Dienstverlening & Zorg regelde 'verwenmomentjes' voor receptiemedewerkers bij Werkbedrijf Lucrato. Ook dat leverde tevreden klanten op.

4.8 Eén intake biedt jongeren perspectief

Met gemeenten Apeldoorn, Deventer en Zutphen verfijnden we in 2016 de Intake Sluitende Aanpak (ISA). Jongeren tot 27 jaar zonder diploma of werk komen bij ons gezamenlijke 'loket'. We werken vervolgens slim samen om de jongere een startkwalificatie te laten halen en/of een baan te laten vinden.

4.9 Gezonde leefstijl

Wij stimuleren onze studenten om een gezonde leefstijl te ontwikkelen. Bij Zorg & Welzijn bijvoorbeeld, is sport in alle opleidingen integraal onderdeel van het curriculum.

Onze locatie Middelweg in Deventer behaalde in 2016 het landelijke vignet Gezonde School en toont daarmee aan dat structureel gewerkt wordt aan de gezondheid van studenten en medewerkers.

4.10 Leren omgaan met geld

Er is meer nodig dan vakkennis om je als student 'straks' staande te houden in de samenleving. Daarom organiseerde de Entreeschool in 2016 tijdens de Week van de Held allerlei gastcolleges en bedrijfsbezoeken voor studenten over omgaan met geld en het voorkomen van schulden.

5 Samen van goed naar beter

Focus houden op een goede school

5.1 Onze ambitie voor 2020

Aventus heeft - zoals mag worden verwacht - onderwijs, begeleiding, zorg voor studenten, examinering en diplomering goed op orde. Wij houden ons onderwijs toekomstgericht door intensieve samenwerking met onze ketenpartners en de beroepspraktijk. Optimale onderwijskwaliteit en dienstverlening vragen om een professionele kwaliteitscultuur, waarin wij ons persoonlijk meesterschap maximaal laten groeien.

Co-creatie met de beroepspraktijk is cruciaal. Alleen dan houden wij ons onderwijs toekomstbestendig. Wij intensiveren de relatie met onze ketenpartners om nog beter te anticiperen op maatschappelijke vraagstukken en op wat studenten nodig hebben voor hun toekomst.

Kwaliteit is van ons allemaal. Wij vragen ons dagelijks af: doen wij de goede dingen en doen wij de dingen goed? De centrale vraag: wat is goed voor onze studenten?

Fouten maken kan en mag. Daar leren wij van, om vervolgens een stap verder te komen. Kwaliteitsdenken en 'kwaliteitsdoen' zijn cruciaal om als goede school bij te dragen aan een vitale en ondernemende regio Stedendriehoek.

Onze ambities waarmaken vraagt persoonlijk meesterschap van iedere medewerker. Iedereen doet ertoe. Met elkaar vormen wij een professionele leergemeenschap. Hier kan persoonlijk meesterschap groeien en excelleren. Ingrediënten daarvoor: professionalisering, met en van elkaar leren en onszelf en elkaar uitdagen om te verbeteren en te vernieuwen.

Om onze studenten kwaliteit te blijven bieden, focussen wij op permanent verbeteren. Wij laten ons persoonlijk meesterschap maximaal groeien en houden ons onderwijs toekomstgericht door verbinding en co-creatie met ketenpartners en de beroepspraktijk.

5.2 Dikke voldoende van inspectie

In 2016 kwam de Inspectie van het onderwijs op bezoek voor onderzoek naar de Staat van de instelling. Onze school kreeg een dikke voldoende. De inspectie oordeelde dat onze onderwijskwaliteit is verbeterd, ziet dat wij planmatig verbeteren en dat studenten steeds tevredener zijn over hun opleiding.

De inspectie adviseerde ons te blijven investeren in kwaliteitsbewustzijn van teams en medewerkers zodat we continu gericht zijn op verbeteren. Ook constateerde de inspectie dat de kwaliteitszorg bij een aantal teams beter verankerd moet worden. Denk aan de werking van de sub-examencommissie.

Verder verbeteren is nodig

Afgelopen jaar deden we 75 kwaliteitsaudits en een aantal kwaliteitsonderzoeken (bijvoorbeeld naar begeleiding van studenten). Die toonden aan dat onze basisprocessen opleiden, begeleiden, examineren en onderwijslogistiek verbeterd zijn, maar dat we ook nog stappen kunnen zetten.

De nieuwe norm ISO 9001: 2015 is daarbij onze leidraad, omdat wij ons kwaliteitssysteem willen laten certificeren. Een klantgerichte en resultaatgerichte kwaliteitscultuur is voorwaarde om flexibel maatwerk te bieden aan studenten.

5.3 Werken aan een kwaliteitscultuur

Aan onze kwaliteitscultuur werken we hard.

Kwaliteitsmanagement werd in 2016 sterker verankerd via een kwaliteitsmanagementsysteem. Teams beschikken nu over de juiste managementinformatie en doen zelfevaluaties.

We doen verder kwaliteitsaudits en stimuleren het 'kwaliteitsdenken' in onze organisatie. Onze centrale dienst Audit & Compliance helpt teams om het onderwijs te verbeteren.

Kwaliteitsafspraken met OCW

Onze kwaliteitsafspraken met de minister van OCW in het kwaliteitsplan* passen bij onze verbeterambities en onze nieuwe strategische koers.

Ons plan richt zich op zes landelijk geformuleerde thema's: professionalisering, intensivering van taal- en rekenonderwijs, de kwaliteit van BPV (stage), excellentie, voortijdig schoolverlaten (vsv) en studiewaarde.

* Om de kwaliteit van het mbo te verbeteren maakt elke mbo-instelling in Nederland kwaliteitsafspraken met de minister van OCW en ontvangt op basis van het kwaliteitsplan een investeringsbudget.

5.4 Examinering

De kwaliteit van examinering heeft onze voortdurende aandacht. Aventus werkt volgens het handboek examineren, dat gebaseerd is op de landelijke procesarchitectuur. In dit handboek staan ons examineringbeleid, processen en taken en verantwoordelijkheden beschreven. We gebruiken geen zelfgemaakte examens, maar kopen onze examenproducten in.

In 2016 hebben we de administratieve en logistieke processen rondom examinering verder verbeterd, zoals bijvoorbeeld de inname en uitgifte van examens. Verder bereidden we ons voor op examinering van keuzedelen in 2017.

Onze examenorganisatie is aangepast op basis van de aangescherpte eisen voor examencommissies: aan de samenstelling van de examencommissie en professionalisering van zijn leden worden nu aanvullende eisen gesteld.

Ons centraal examenbureau is verantwoordelijk voor de organisatie van de centrale examinering Nederlands, rekenen en Engels. Een centrale examencommissie stelt de resultaten vast.

5.5 Roosterproblemen

Bij de start van schooljaar 2016-2017 leverde de invoering van een nieuw roosterprogramma veel roosterproblemen op. Daarom hebben we extra capaciteit ingezet en externe deskundigheid ingehuurd om onze onderwijslogistiek te verbeteren.

Alle organisatorische hindernissen zijn door studenten en medewerkers met een geweldige veerkracht genomen. Er is keihard gewerkt om studenten zo goed mogelijk van dienst te zijn, ondanks logistieke problemen.

Inmiddels hebben we een flinke slag gemaakt met onze onderwijslogistiek en staat Aventus er veel beter voor.

5.6 Samen met de praktijk

Innovatie ontstaat door co-creatie - zie voor resultaten in 2016 ook het vorige hoofdstuk. Aventus werkt daarom op allerlei manieren samen met gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties in de regio. Met hun kennis en input houden wij ons onderwijs actueel.

Al onze sectoren zijn actief in lerende netwerken, betrekken werkveldcommissies bij hun onderwijsinhoud en examinering en onderhouden intensieve contacten met stagebedrijven. Afgelopen jaar werden ook diverse relatie- en studiedagen georganiseerd met de beroepspraktijk.

Aventus Lyceum (Entree & Educatie) nodigde decanen en mentoren uit de regio uit om meer te horen over het aanbod. Met effect: we verwelkomden 23 procent meer leerlingen dan in 2015. Door een zorgvuldiger intakeproces groeien we naar verwachting verder in 2017. In 2016 startten we ook met verbetering van het vwo-onderwijs: onze plannen zijn door de onderwijsinspectie positief ontvangen.

5.7 Opleidingenportfolio geactualiseerd

In 2016 namen we ons opleidingenportfolio onder de loep. Met de beroepspraktijk keken we branchegericht naar aanvullingen of noodzakelijke wijzigingen.

Techniek & Mobiel ging na een herinrichting in 2016 met een nieuwe branchelindeling van start. Zo gingen de opleidingen Metaal, Elektro en Installatie in september verder onder de naam Leerbedrijf Stedendriehoek. In 2017 volgt arbeidsmarktonderzoek om te kijken welke cross-over-opleidingen mogelijk zijn, voor een vernieuwender aanbod dat aansluit bij de arbeidsmarkt. Dit kan bijvoorbeeld door verschillende kwalificatiedossiers samen te voeren.

Zorg & Welzijn voegde twee nieuwe opleidingen toe: Dienstverlening en Social Work. Vanuit twee bestaande opleidingen (Verzorgende en Maatschappelijke Zorg) kwam er een nieuwe opleiding op niveau 3, die aansluit bij wensen van de arbeidsmarkt.

Samen met het werkveld is vanuit de bestaande voltijdopleiding een nieuw BBL-traject ontwikkeld voor studenten Pedagogisch werk die leren en werken willen combineren.

Om opleidingen doelmatig te spreiden en te zorgen voor een duurzaam aanbod, werken wij samen met andere mbo-instellingen in provincies Gelderland en Overijssel.

5.8 Resultaten van co-creatie: een greep

Om de tekorten op de arbeidsmarkt in de zorg weg te werken ontwikkelden we samen met gemeenten Apeldoorn, Deventer en Zutphen, UWV en zorginstellingen een nieuw leerwerktraject. Zij-instromers zonder zorgachtergrond kunnen een diploma halen en een baan vinden.

Ook maakten we met Atlant Zorggroep en Stichting Samenwerking Beroeps- onderwijs Bedrijfsleven een nieuw begeleidingsinstrument voor werkbegeleiders in de zorg. In 'Eerste hulp bij begeleiding in de BPV' staan praktische handvatten voor goede begeleiding van studenten niveau 2. Dat helpt hopelijk om voortijdige school- of stage-uitval te voorkomen.

Met woningcorporatie Woonbedrijf Ieder1 leidden we in 2016 in de praktijk een groep medewerkers op tot Allround vakman voor het klussenbedrijf. Een mooi voorbeeld van samen innoveren: de samenwerking leidde tot een nieuwe opleiding.

Studenten Werktuigbouwkunde en Mediavormgeving ontwikkelden samen een Multi Media Mobile, waarmee jongeren in het Deventer Ziekenhuis als afleiding kunnen internetten of gamen.

Een mooi voorbeeld is ook het nieuwe leerwerktraject 'Op naar werk!' dat begin 2017 start. Negentig jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt krijgen een betaalde baan. Na vier maanden werken volgen jongeren een opleiding bij onze Entreeschool en na nog eens vier maanden wordt een passende werkplek gezocht in de schoonmaakbranche. Het traject is een samenwerking tussen werkgevers, Werkbedrijf Lucrato en Aventus.

5.9 Medewerkerstevredenheid afgenomen

Een hoge respons (82,7 procent), maar helaas geen positieve uitslag van het medewerkersonderzoek 2016. De tevredenheid is gezakt tot een rapportcijfer van 5,3 en medewerkers zijn minder bevlogen en betrokken dan in 2014. Oorzaken zijn werkomstandigheden en organisatievraagstukken rondom de onderwijsplanning. Medewerkers ervaren werkdruk. Werkplezier zit vooral in de samenwerking met collega's.

5.10 Project Van werkdruk naar werkplezier

Samen met de Ondernemingsraad pakken we de werkdruk aan. Het project Van werkdruk naar werkplezier focust op maatregelen voor de individuele medewerker, teams en organisatie. Doel is uiteraard minder werkdruk en meer werkplezier.

5.11 Professionalisering voor (nog) meer meesterschap

Van onze docenten is 95 procent bevoegd en bekwaam. De overige 5 procent is in opleiding om dat te worden.

We gaan graag een stap verder om ons persoonlijk meesterschap te vergroten en te verdiepen.

Het college van bestuur en management volgen een professionaliseringstraject.

Teams maken professionaliseringsplannen en kunnen een beroep doen op professionaliseringsmiddelen voor passend onderwijs, begeleiding, burgerschap, examinering, maar ook voor persoonlijk leiderschap, minder werkdruk en meer werkplezier.

Medewerkers kunnen hun scholingsactiviteiten registeren in een digitaal HR-systeem. Bij onze Aventus Academie vinden zij een uitgebreid professionaliseringsaanbod.

Studiedagen van onze sector Zorg & Welzijn stonden in het teken van nieuwe media, digitale lesmethoden, praktijkleren en hybrideleren (leren in een mengvorm: in de school en in de praktijk).

Om het onderwijs verder te verbeteren voerde Economie & Handel het project 'Goed Onderwijs' uit. Onderdeel daarvan is het traject dat teammanagers volgen voor innovatie en leadership.

In alle sectoren volgen steeds meer docenten een masteropleiding en teams bevorderen via scholing en training ook hun samenwerking, onder meer via InSights.

5.12 Performancecyclus: nieuwe opzet

In gesprekken over functioneren en ontwikkeling draait het vanaf 2017 meer om de verbinding tussen organisatiedoelen, medewerkersdoelen, resultaat-afspraken en de kwaliteit van het gesprek.

Medewerkers maken met hun leidinggevenden afspraken over ontwikkeling, professionalisering en resultaten, op basis van team- en organisatiedoelen. Er is nadrukkelijk ook aandacht voor minder werkdruk en meer werkplezier.

In 2016 voerde driekwart van de medewerkers een functioneringsgesprek met hun leidinggevende.

5.13 Ziekteverzuim daalt

Het ziekteverzuim van Aventus was in 2016 5,2 procent (een daling van 0.5 procent ten opzichte van 2015).

We zetten meer in op voorkoming van ziekteverzuim, snellere re-integratie, duurzame inzetbaarheid en nemen als leidinggevenden en medewerkers meer zelf de regie om ziekteverzuim te voorkomen of te verminderen.

5.14 Participatiebanen

Aventus gaat voor een samenleving waar iedereen kansen krijgt. Daarom bieden wij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt alle kans om mee te doen in een baan. Al is onze doelstelling nog niet gehaald, in 2016 gingen wel drie mensen bij ons aan de slag.

> 6 Financiën

Financiële informatie 2016

6.1 Financiën

Dit hoofdstuk is gebaseerd op de jaarrekening 2016 en moet gelezen worden in samenhang met de toelichting op de jaarrekening en de overige financiële gegevens in het jaarverslag.

6.1.1 Financiële gang van zaken 2016

Het geconsolideerde exploitatietekort over 2016 bedraagt ruim € 1,1 miljoen (2015: € 3,5 miljoen positief) tegenover een begroot resultaat van € 0 en wordt voor een deel beïnvloed door een aantal bijzondere mutaties. Laten we die buiten beschouwing, dan komen we uit op een genormaliseerd exploitatietekort van € 0,2 miljoen en dat is in lijn met de begroting.

De belangrijkste bijzondere mutaties zijn in het volgende overzicht weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

	2016 Realisatie
Netto geconsolideerde resultaat	-1.148
Eénmalige kosten ingebruikname locatie Musschenbroekstraat	431
Vrijval cursusgelden BBL-studenten	-1.406
Mutatie personele voorzieningen/reserveringen	1.444
Additionele dotatie onderhoudsvoorziening	242
Afwikkeling convenant met gemeente Apeldoorn	200
Genormaliseerd geconsolideerd resultaat	-237

In de volgende alinea's wordt ingegaan op de belangrijkste verschillen van de baten en lasten tussen 2016 en 2015.

Ontwikkeling baten

(bedragen x € 1.000)	Realisatie 2016	Realisatie 2015
Rijksbijdragen OCW	79.572	79.657
Overige overheidsbijdragen	655	885
Cursusgelden bve	2.726	1.089
Baten werk in opdracht van derden	2.515	1.453
Overige baten	3.328	3.211
	88.796	86.295

De stijging van de baten komt door:

- de stijging van het aantal particuliere inburgeringsstudenten bij de sector Entree en Educatie (dit zijn baten voor werk in opdracht van derden)
- een correctie vanuit voorgaande jaren van de reservering cursusgelden BBL-studenten voor een bedrag van € 1,4 miljoen (cursusgeld BVE)

Ontwikkeling lasten

(bedragen x € 1.000)	Realisatie 2016	Realisatie 2015
Personeelslasten	67.498	61.703
Afschrijvingen	3.242	4.000
Huisvestingslasten	6.991	5.203
Overige lasten	10.779	10.574
	88.510	81.480

Personeelslasten

De totale personeelslasten zijn ten opzichte van 2015 gestegen met ruim € 5,8 miljoen.

Hiervan wordt € 1,3 miljoen verklaard door een verschil in éénmalige dotaties, per saldo is de werkelijke kostenstijging € 4,5 miljoen. Hiervan is € 1,4 miljoen gerelateerd aan algemene- en periodieke salarisverhogingen (2,5%). De overige stijging is gerelateerd aan toename van het aantal fte.

De personele bezetting steeg in 2016 van gemiddeld 801 fte naar gemiddeld 846 fte. Bij alle sectoren was sprake van een groei in studentenaantal. De sector Entree & Educatie laat een meer dan gemiddelde groei zien. Daarnaast is geïnvesteerd in een nieuwe sector Creatieve industrie & ICT alsmede in diverse interne verbeterprojecten.

Afschrijvingslasten

Ten opzichte van 2015 zijn de totale afschrijvingslasten en waardeverminderingen op materiële vaste activa bijna € 0,8 miljoen lager.

Deze daling komt voor € 1,0 miljoen door het terugnemen van een waardevermindering op gebouwen uit voorgaande jaren, doordat er in 2016 de Boerhavestraat (nu Musschenbroekstraat) weer in gebruik is genomen. De afschrijvingslasten op inventaris zijn in 2016 ten opzichte van 2015 met € 0,2 miljoen gestegen door hogere investeringen.

Huisvestingslasten

De stijging van de huisvestingslasten vindt enerzijds haar oorzaak in eenmalige kosten voor het in gebruik nemen van de locatie Musschenbroekstraat voor € 1,4 miljoen en een structureel hogere benodigde dotatie van € 0,2 miljoen aan de onderhoudsvoorziening (actualisatie van het meerjarig onderhoudsplan).

Ontwikkeling financiële baten en lasten

De totale financiële baten en lasten zijn in 2016 per saldo € 1,4 miljoen negatief en zijn € 0,1 miljoen gestegen ten opzichte van 2015. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een daling van de rentevergoeding op de uitstaande creditgelden.

6.1.2 Vermogenspositie

Solvabiliteit

De solvabiliteit bedraagt per balansdatum 52,3% en is nagenoeg ongewijzigd gebleven (2015: 52,2%). De solvabiliteit ligt ruim boven het solvabiliteitspercentage van minimaal 30% dat Aventus intern hanteert en dat ook de Commissie Don en de Inspectie van het Onderwijs hanteren als ondergrens.

Current ratio

De current ratio is nauwelijks gewijzigd in 2016 en komt uit op 1,34 (2015: 1,37). De current ratio bevindt zich daarmee binnen de door de Commissie Don voorgestelde signaleringsgrenzen van 0,5 en 1,5. De current ratio bevindt zich ruim boven de ROC-ondergrens van 0,5 die de Inspectie van het Onderwijs hanteert.

6.1.3 Treasurymanagement

De Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 voor instellingen voor onderwijs en onderzoek, is het uitgangspunt van het treasurystatuut van Aventus.

In 2016 zijn geen nieuwe leningen en/of derivaten afgesloten. Op één lening heeft er naast de jaarlijkse aflossing een extra aflossing plaatsgevonden, omdat de liquiditeitspositie van de Aventus dit ruimschoots toelaat.

Voor het afdekken van renterisico's voor de hypothecaire leningen maken wij gebruik van derivaten die risico's minimaliseren. In 2011 is overgegaan tot verlenging van de rentevast-periode via zogenaamde renteswaps. Hierbij zijn ook de nieuwe swaps gekoppeld aan de daadwerkelijke lening, zoals die is afgesloten voor de nieuwbouw van onze locatie in Apeldoorn. Ze worden uitsluitend gebruikt om de rente voor een langere tijd vast te zetten op een vast niveau. Zo zijn rentepercentages voor de bestaande lening in delen vastgelegd tot 2021, 2024 en 2026.

Zie hoofdstuk 7, pagina 62 en 63, voor overige, niet genoemde financiële instrumenten en -risico's.

6.2 Gegevens in het kader van helderheid

In dit hoofdstuk leggen we verantwoording af over de juiste toepassing van de bestelingsvoorwaarden. We doen dit op basis van de onderwerpen uit de notitie Helderheid in de bestelling van het beroepsonderwijs en volwassenen-educatie.

Thema: Uitbesteding van bekostigd onderwijs aan een andere instelling tegen betaling voor de geleverde prestaties

Bij uitbestedingen gaat het om het tegen betaling uitbesteden van bekostigd onderwijs aan een andere al dan niet bekostigde instelling of organisatie. Aventus heeft in 2016 tegen betaling onderwijsactiviteiten uitbesteed aan:

- PTC+ (sector Techniek & Mobiel)
- Helicon Opleidingen (sector Techniek & Mobiel)
- SPA groep (sector Entree & Educatie)

Aventus blijft altijd verantwoordelijke voor de kwaliteit van de uitbestede trajecten.

Thema: Investeringen van publieke middelen in private activiteiten

Bij investeringen van publieke middelen in private activiteiten is sprake van inzet van rijksbijdragen in een privaatrechtelijke rechtspersoon, of worden publieke middelen anderszins geïnvesteerd in private activiteiten die niet tot onze kerntaak behoren.

Aventus heeft in 2016 niet geparticipeerd in privaatrechtelijke rechtspersonen. Aventus hanteert een protocol voor samenwerking, waarin ook de handreiking voor de inrichting van onderwijskundige publiek-private arrangementen is verwerkt. Ook bij verlenging/revisie passen wij dit protocol toe.

Thema: Les- en cursusgeld niet betaald door de deelnemer zelf

Soms betalen studenten niet zelf hun wettelijk cursusgeld, maar doet een 'derde' dit, of doen wij dit als instelling. In 2016 heeft Aventus geen wettelijk cursusgeld voor eigen rekening genomen, anders dan afboekingen van oninbare vorderingen. Betaalt een derde, dan is sprake van een schriftelijke machtiging: de derdenverklaring. Aventus heeft geen fonds van waaruit les- en cursusgeld wordt voldaan.

Thema: In- en uitschrijving en inschrijving van deelnemers in meer dan één opleiding tegelijk

- Studenten die onze instelling relatief snel na 1 oktober hebben verlaten
Aantal studenten dat Aventus verliet in de periode oktober-december 2016:
  - met diploma: 156
  - zonder diploma: 201, waarvan 52 naar een andere onderwijsinstelling
- Studenten die relatief snel na 1 oktober instroomden
In de periode oktober-december 2016 zijn 109 studenten bij Aventus ingestroomd in een beroepsopleiding. Zij zijn gezien de teldatum van 1 oktober niet voor bekostiging in aanmerking gebracht.
- Studenten die relatief snel na 1 februari de instelling hebben verlaten
Aantal studenten dat Aventus verliet in de periode februari-maart 2017:
  - met diploma: 203
  - zonder diploma: 189, waarvan 20 naar een andere onderwijsinstelling
- Geïntegreerde trajecten educatie-beroepsonderwijs
In de cursusjaren 2015-2016 en 2016-2017 vinden geen geïntegreerde trajecten plaats.

Thema: De deelnemer volgt een andere opleiding dan waarvoor hij is ingeschreven

Deelnemers aan een beroepsopleiding binnen Aventus worden conform werkelijkheid ingeschreven.

- In de periode tussen 1 oktober 2016 en 1 januari 2017 zijn in totaal 195 studenten naar een andere opleiding, dan wel leerweg overgestapt. Daarvan zijn 54 studenten overgestapt naar een andere leerweg en 141 binnen dezelfde leerweg naar een andere opleiding.
- In de periode tussen 1 februari 2017 en 1 april 2017 zijn in totaal 247 studenten naar een andere opleiding, dan wel leerweg overgestapt. Daarvan zijn 181 studenten overgestapt naar een andere leerweg en 66 binnen dezelfde leerweg naar een andere opleiding.

- Horizontale stapeling van diploma's
In het kalenderjaar 2016 hebben 30 studenten meer dan één diploma op hetzelfde niveau behaald. Per student is maximaal één diploma voor outputbekostiging in aanmerking gebracht.

Thema: Bedrijven of organisaties waarvoor maatwerktrajecten zijn georganiseerd

Hier gaat het om ontwikkeling van maatwerktrajecten waarvoor een derde, een bedrijf of een andere organisatie, een bijdrage betaalt. Aventus realiseerde in 2016 maatwerktrajecten voor:

- Sutfene (sector Zorg & Welzijn)
- VTOC (sector Techniek & Mobiel)
- Litop (sector Techniek & Mobiel)

6.3 Continuïteitsparagraaf

Gegevensset

Kengetal	2016	2017	2018	2019
Studentenaantal				
Studentenaantal 31 december	11.022	11.586	11.779	11.864
Personele bezetting in fte				
Directie en management	13	13	13	13
Onderwijzend personeel	471	470	499	510
Direct onderwijsondersteunend personeel	106	116	115	113
Indirect onderwijsondersteunend personeel	286	286	279	277
Totaal	876	885	905	913

De meerjarenbegroting is gebaseerd op de studentenaantallen op 1 oktober voorafgaand aan het boekjaar. De begroting 2017 is gebaseerd op studentenaantal 2016 in het bovenstaande overzicht.

Gebaseerd op de ambitie van Aventus en geplande inspanningen, zal het studentenaantal de komende drie jaren naar verwachting stijgen, door meer instroom en een relatief lage uitstroom.

Bij een gelijkblijvend landelijk studentenaantal zal het instellingsaandeel van vooral Entree, maar ook van de beroepssectoren, stijgen.

Het aantal indirecte fte's blijft gelijk en het aantal directe fte's stijgt door een toename van het aantal studenten:

- het totaal aantal gewogen studenten per fte stijgt minimaal
- de gewogen studenten per directe fte (OP/ BOBP) blijft nagenoeg gelijk

Bovenstaande aantallen studenten en fte's zijn de grondslagen voor de meerjarenbegroting en kunnen daarmee afwijken van de werkelijke aantallen op de verschillende teldata.

Meerjarenbegroting

Balans	Jaarrekening	Begroting	MJB	MJB
	2016	2017	2018	2019
Activa				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	81.331.207	82.835.288	81.846.049	80.769.311
Financiële vaste activa	1	1	1	1
Totaal vaste activa	81.331.208	82.835.289	81.846.050	80.769.312
Vlottende activa				
Vorderingen en overlopende activa	3.904.356	3.904.356	3.904.356	3.904.356
Liquide middelen	22.895.013	17.318.844	17.232.555	18.311.241
Totaal vlottende activa	26.799.369	21.223.200	21.136.911	22.215.597
Totaal activa	108.130.577	104.058.489	102.982.962	102.984.909

Passiva				
Groepsvermogen				
Groepsvermogen begin jaar	57.664.494	56.516.893	54.445.248	55.223.164
Resultaat boekjaar	-1.147.601	-2.071.645	777.916	1.855.390
Totaal groepsvermogen	56.516.893	54.445.248	55.223.164	57.078.554
Totaal voorzieningen	7.088.671	6.941.671	6.941.671	6.941.671
Totaal langlopende schulden	24.580.840	22.727.397	20.873.954	19.020.511
Totaal kortlopende schulden	19.944.173	19.944.173	19.944.173	19.944.173
Totaal passiva	108.130.577	104.058.489	102.982.962	102.984.909

Aventus staat/raming van baten en lasten	Jaar-rekening	Begroting	MJB	MJB
	2016	2017	2018	2019
Baten				
Totaal Rijksbijdragen OCW	79.571.737	80.739.427	85.272.010	88.386.183
Overige overheidsbaten en subsidies	655.341	383.000	402.598	409.305
Cursusgelden sector BVE	2.725.427	1.301.156	1.367.737	1.390.520
Baten werk in opdracht van derden	2.515.114	2.588.400	2.720.849	2.766.173
Overige baten	3.328.081	3.079.390	3.236.964	3.290.885
Totale baten	88.795.700	88.091.373	93.000.158	96.243.066
Lasten				
Totaal personeelslasten	55.749.216	59.403.699	62.470.849	64.281.662
Totale overige personele lasten	11.749.224	7.155.898	6.421.483	6.640.956
Afschrijvingslasten	3.241.901	4.343.060	4.489.239	4.576.739
Totaal huisvestingslasten	6.990.703	5.053.399	5.053.399	5.053.399
Totaal overige lasten	10.169.252	11.586.962	11.879.855	11.982.304
Totale lasten	87.900.296	87.543.018	90.314.825	92.535.059
Inzet innovatie- en verbeterprojecten	610.000	1.200.000	800.000	800.000
Totale lasten inclusief projecten	88.510.296	88.743.018	91.114.825	93.335.059
Financiële baten en lasten	-1.432.535	-1.420.000	-1.107.417	-1.052.617
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-1.147.131	-2.071.645	777.916	1.855.390
Belastingen	-470	0	0	0
Netto resultaat	-1.147.601	-2.071.645	777.916	1.855.390

De Rijksbekostiging volgt met vertraging (T-2) de ontwikkeling van het instellingsaandeel in de landelijke bekostiging. Daarnaast voldoet Aventus aan de normen voor de prestatiebeloning voor VSV, Studiewaarde en BPV.

Het aantal fte onderwijzend personeel (OP/ BOBP) volgt de groei van het aantal gewogen studenten. De overhead blijft hierbij gelijk, waardoor het resultaat van Aventus in 2018 en 2019 zal stijgen.

Voor 2017 is rekening gehouden met tijdelijk personeel voor de optimalisatie van het onderwijsproces. Deze kosten worden niet meer of beperkt opgenomen in 2018 - 2019.

In 2017 worden twee nieuwe sporthallen in gebruik genomen. De stijging in de afschrijving wordt gecompenseerd door de daling in de huurkosten voor sporthallen. Voor 2018 en 2019 worden geen investeringen in huisvesting verwacht.

Tot 1 januari 2016 werd de onderhoudsvoorziening berekend over een periode van tien jaar. Nieuwe inzichten hebben geleid tot het hanteren van een periode van twintig jaar. Het effect is verwerkt in de (toekomstige) staat van baten en lasten.

De totale personeelslasten 2016 zijn beïnvloed door incidentele posten. Hierdoor liggen de personeelskosten per fte in 2016 hoger dan in de daaropvolgende jaren. (zie de tabel op pagina 39).

Kengetallen

	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal
	2016	2017	2018	2019
Kengetallen				
Totaal gewogen studenten (DF)	8.851	9.075	9.539	9.721
Totaal personeelslasten	67.498.440	66.559.597	68.892.332	70.922.618
FTE AOBP	77	76	72	72
FTE BOBP	80	86	84	83
FTE OP	464	469	499	510
FTE Sectoren	621	630	654	665
FTE Diensten	255	255	251	249
Totaal FTE Aventus	876,19	885,1	905,5	913,4
Personeelskosten per Fte	77.037	75.197	76.082	77.646
Gewogen studenten (DF) per Fte (totaal)	10,1	10,3	10,5	10,6
Gewogen studenten (DF) per Fte (OP/BOBP)	16,3	16,4	16,4	16,4
Kosten (excl. projecten) per gewogen student (DF)	9.931	9.647	9.468	9.519

Het studentenaantal op 1 oktober 2015 (voorafgaand aan boekjaar 2016).

Intern Risicobeheersings- en controlesysteem

Compliance

Aventus past de Branchecode goed bestuur in het mbo toe en heeft de scheiding tussen bestuur en toezicht en scheiding tussen bestuur en management aangebracht.

Het college van bestuur vormt het bevoegd gezag van Aventus. De raad van toezicht houdt toezicht op het college van bestuur. De taken, verantwoordelijkheden, inrichting en werkwijze van het college van bestuur zijn vastgelegd in de statuten, het bestuursreglement en de procuratieregeling.

De taken, verantwoordelijkheden, inrichting en werkwijze van de raad van toezicht zijn vastgelegd in de statuten en het reglement raad van toezicht. De manier waarop Aventus vormgeeft aan de horizontale dialoog en klachtenregeling voor externe en interne belanghebbenden, is ook vastgelegd.

Wij kennen diverse klachtenregelingen en -commissies op specifieke terreinen die variëren van sociale veiligheid, tot specifieke onderwijszaken tot toepassing van de cao. Ook beschikken we over vertrouwenspersonen en een klokkenluidersregeling.

Medezeggenschap is vormgegeven via een Ondernemingsraad en een Studentenraad. De regels die gelden voor verslaglegging worden daarbij in acht genomen. Aventus voldoet hiermee aan alle eisen die de Branchecode goed bestuur in het mbo aan een instelling stelt.

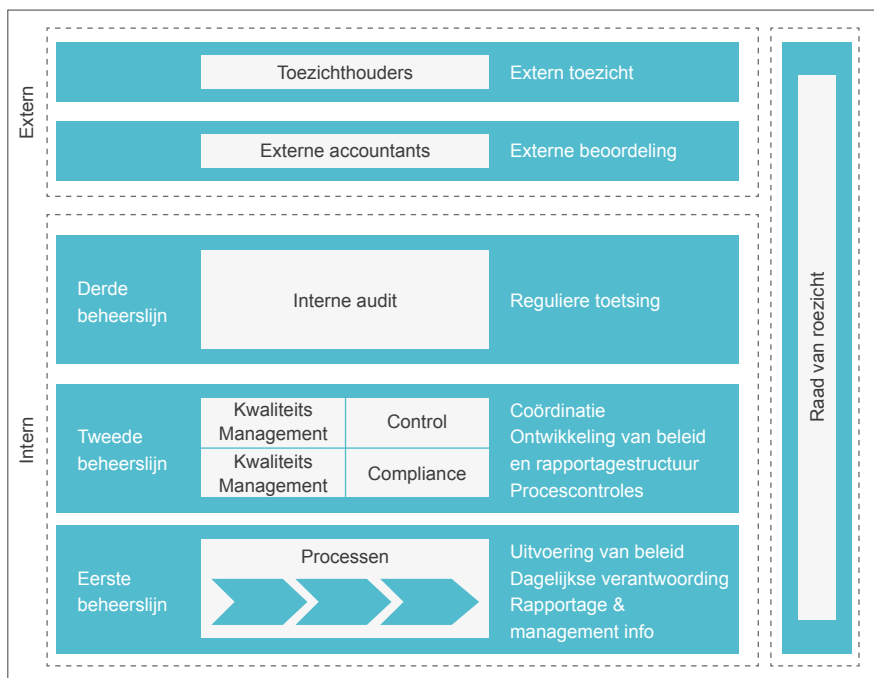
Interne audits

Aventus beschikt over een onafhankelijke dienst Audit & Compliance die periodiek rapporteert aan de raad van toezicht. In 2015 zijn het auditstatuut en de auditmanual 2016-2017 geactualiseerd en - na vaststelling door het college van bestuur - goedgekeurd door de raad van toezicht. Het auditstatuut en de auditmanual vormen de basis waarop deze onafhankelijke dienst bij de uitoefening van interne audits opereert. Jaarlijks keurt de raad van toezicht het auditjaarplan goed.

Risicomanagement

Het raamwerk voor risicomanagement is opgebouwd vanuit het principe van de '3 Lines of defence':

In 2016 zijn in een workshopmodel de risico's waar Aventus mee te maken heeft, besproken door het Aventus Managementteam.

In de voorbereiding op de workshop is informatie verzameld over potentiële risico's, kijkend naar de strategische doelstellingen. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van:

- de uitwerking van de top 10 risico's uit het verleden
- onze strategie tot 2020
- de uitkomsten uit interne audits door Audit & Compliance
- de uitkomsten uit kwaliteitsaudits door Kwaliteitsmanagement

Naast deze informatie hebben de afdelingen Audit & Compliance en de afdeling Control vanuit het eigen werkterrein een inschatting gemaakt van de belangrijkste risico's voor Aventus.

In de workshop is per risico een inschatting gemaakt van de kans van optreden en de impact bij optreden en zijn de toprisico's bepaald.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

De strategische risicoinventarisatie heeft geleid tot de volgende opsomming van elf belangrijkste risico's, gelinkt aan onze strategische koers:

Algemeen (Klaar voor de toekomst):

- blijvend in kunnen spelen op veranderingen en concurrentieontwikkelingen
- continueren van een goed imago
- het integraal calamiteitenplan (business continuïteitsplan)

Basiskwaliteit (Basis - samen van goed naar beter):

- implementatie van majeure projecten
- ondersteuning primaire processen door systemen
- een resultaat gestuurde organisatiecultuur
- opbrengstgericht handelen
- de processen begeleiden, onderwijs en examineren op orde
- beveiliging privacygevoelige gegevens
- wijzigingen in processen en systemen

Kwaliteit Onderwijs (Jouw route voor maximale groei):

- flexibilisering van het onderwijs

In de eerste helft van 2017 wordt een verdere verdieping aangebracht en volgen voor elke sector en centrale dienst aparte risicoworkshops om het risicobewustzijn binnen alle geledingen van Aventus te vergroten. Hierdoor zal iedere medewerker bij zijn handelen en het maken van keuzes (impliciet of expliciet) risicoafwegingen maken. Dit is cruciaal omdat kwaliteitscultuur, waaronder risicobewustzijn, bepalend is voor realisatie van onze doelstellingen.

Andere belangrijke componenten om de doelstellingen van Aventus te realiseren zijn:

- Aventus-breed management developmenttraject voor alle leidinggevenden
- diverse inhoudelijke acties op bovenstaande risico's waaronder marktonderzoek, risicoworkshop externe ontwikkelingen, evaluatie van grote projecten, meer feitelijke sturing binnen de organisatie middels kpi's, evaluatie van het ICT-landschap en een op de genoemde risico's afgestemde auditjaarplanning.

7 Jaarrekening 2016

7.1 Jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2016

(na resultaatbestemming)

1 ACTIVA	2016		2015	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Vaste activa				
1.2 Materiële vaste activa	81.331.207		82.568.779	
1.3 Financiële vaste activa	1		1	
		81.331.208		82.568.780
Vlottende activa				
1.5 Vorderingen	3.904.356		3.246.442	
1.7 Liquide middelen	22.895.013		24.685.375	
		26.799.369		27.931.817
		108.130.577		110.500.597

2 PASSIVA	2016		2015	
	EUR	EUR	EUR	EUR
2.1 Groepsvermogen		56.516.893		57.664.494
2.2 Voorzieningen		7.088.671		5.983.835
2.3 Langlopende schulden		24.580.840		26.434.283
2.4 Kortlopende schulden		19.944.173		20.417.985
		108.130.577		110.500.597

Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2016

	2016		Begroting 2016		2015	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
3 Baten						
3.1 Rijksbijdragen	79.571.737		80.318.000		79.657.677	
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	655.341		700.000		884.900	
3.3 Cursusgelden	2.725.427		907.000		1.088.932	
3.4 Baten werk in opdracht van derden	2.515.114		1.390.000		1.452.562	
3.5 Overige baten	3.328.081		2.536.000		3.210.535	
Totaal baten		88.795.700		85.851.000		86.294.606
4 Lasten						
4.1 Personeelslasten	67.498.440		65.639.000		61.703.076	
4.2 Afschrijvingen	3.241.901		4.014.000		4.000.418	
4.3 Huisvestingslasten	6.990.703		5.355.000		5.203.166	
4.4 Overige lasten	10.779.252		9.567.000		10.573.584	
Totaal lasten		88.510.296		84.575.000		81.480.244
Saldo baten en lasten		285.404		1.276.000		4.814.362
5 Financiële baten en lasten	-1.432.535		-1.276.000		-1.356.317	
		-1.432.535		-1.276.000		-1.356.317
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering		-1.147.131		0		3.458.045
6 Belastingen		-470		0		-4.054
Nettoresultaat		-1.147.601		0		3.453.991

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2016

	2016		2015	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		285.404		4.814.362
<i>Gecorrigeerd voor:</i>				
· Afschrijvingen	4.198.149		4.000.418	
· Waardeverminderingen	-956.248		0	
· Mutatie voorzieningen	1.104.836		-559.959	
		4.346.737		3.440.459
Veranderingen in vlottende middelen				
· Voorraden	0		0	
· Vorderingen	-938.955		-319.369	
· Schulden exclusief kredietinstellingen	-470.472		2.405.420	
		-1.409.427		2.086.051
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		3.222.714		10.340.872
Ontvangen interest	107.222		147.722	
Betaalde interest	-1.262.056		-1.250.667	
Betaalde belastingen	-470		-4.054	
		-1.155.304		-1.106.999
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		2.067.410		9.233.873
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	-2.004.329		-3.264.205	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-2.004.329		-3.264.205
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Aangaan langlopende leningen	0		0	
Aflossing langlopende leningen	-1.853.443		-1.853.443	
Totaal Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-1.853.443		-1.853.443
Mutatie liquide middelen		-1.790.362		4.116.225

Geconsolideerd overzicht totaalresultaat over 2016

	2016	2015
	EUR	EUR
Geconsolideerd nettoresultaat na belastingen toekomend aan de instelling	-1.147.601	3.453.991
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen van de instelling	0	0
Totaalresultaat van de rechtspersoon	-1.147.601	3.453.991

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2016

Algemeen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

Aventus is een stichting, gevestigd te Apeldoorn, Laan van de Mensenrechten 500, waaraan nog één entiteit is gelieerd; Aventus Detachering bv. De voornaamste activiteiten van Aventus bestaan uit het verzorgen van middelbaar beroepsonderwijs en volwasseneducatie.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn, met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen:

- wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en
- de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer:

- het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en
- de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie.

Vergelijking met voorgaand jaar

De waarderingsgrondslagen zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaar.

Schattingswijziging onderhoudsvoorziening

Tot 1 januari 2016 werd de onderhoudsvoorziening berekend over een periode van 10 jaar. Nieuwe inzichten hebben geleid tot het hanteren van een periode van 20 jaar.

Het effect met betrekking tot de huidige periode (31 december 2016) is verwerkt in de staat van baten en lasten; het effect op toekomstige perioden wordt verwerkt in de staat van baten en lasten van die toekomstige perioden. Het negatieve effect van deze schattingswijzigingen op het resultaat over het boekjaar 2016 bedraagt circa € 0,2 miljoen.

De schattingswijziging heeft een invloed van ongeveer € 0,2 miljoen op het eigen vermogen en ongeveer € 0,2 miljoen op het nettoresultaat/resultaat van de boekjaren 2017 en 2018.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De waarderingsgrondslag van voorzieningen is naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereist schattingen en veronderstellingen.

Grondslagen voor consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de organisatie en haar groepsmaatschappij en andere rechtspersonen waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de organisatie een meerderheidsbelang heeft, of waarin op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend, betrokken. Participaties die worden aangehouden om ze te vervreemden worden niet geconsolideerd.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gemaakte resultaten. De groepsmaatschappij is integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van de derde afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht. Voor een overzicht van de geconsolideerde groepsmaatschappij wordt verwezen naar de toelichting op pagina 77.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financiële verplichtingen, handels- en overige schulden en derivaten.

In contracten besloten afgeleide instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract omdat niet aan de hiervoor genoemde voorwaarden is voldaan, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Afgeleide financiële instrumenten

Afgeleide instrumenten worden in het algemeen gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedge model wordt toegepast. Aventus past kostprijs hedge accounting toe voor renteswaps.

Renteswaps worden afgesloten ter afdekking van de variabiliteit van toekomstige kasstromen van opgenomen variabel rentende leningen. De eerste waardering van renteswaps vindt plaats tegen reële waarde. Zolang de renteswaps betrekking hebben op toekomstige rentekasstromen van opgenomen leningen, worden de renteswaps niet geherwaardeerd. Zodra de afgedekte toekomstige rentekasstromen van opgenomen leningen leiden tot verantwoording van de rentelasten in de staat van baten en lasten, worden de met de renteswaps samenhangende (overlopende) rente baten en lasten in dezelfde periode in de staat van baten en lasten verwerkt. Periodiek wordt de effectiviteit van de hedge relaties getoetst om vast te stellen dat er geen sprake is van overhedgedes. Van ineffectiviteit is sprake indien de omvang van de renteswaps groter is dan de afgedekte posities. Een verlies voor het percentage van de grotere omvang van de renteswaps ten opzicht van de afgedekte posities wordt op basis van kostprijs of lagere marktwaarde in de staat van baten en lasten verantwoord. Indien renteswaps niet langer voldoen aan de voorwaarden voor hedge accounting, aflopen of worden verkocht, worden de afdekkingsrelaties beëindigd. De cumulatieve winst of verlies dat nog niet in de staat van baten en lasten is verantwoord, wordt in de balans opgenomen als overlopende post totdat de afgedekte verwachte kasstromen plaatsvinden. Indien deze kasstromen naar verwachting niet meer zullen plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of verlies direct in de staat van baten en lasten verantwoord. De onderneming documenteert de hedge relaties in generieke hedge documentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedge relaties door vast te stellen dat geen sprake is van overhedgedes.

Materiële vaste activa

De gebouwen en terreinen, inventaris en apparatuur, andere vaste bedrijfsmiddelen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op terreinen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering. Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen. Ter zake van verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan gebouwen, installaties en dergelijke wordt een voorziening gevormd. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen.

De volgende afschrijvingstermijnen worden hierbij gehanteerd:

• Gebouwen	40 jaar
• Kantoorinventaris	10 jaar
• School- en praktijkinventaris	10 tot 20 jaar
• Machines en apparatuur	7 tot 15 jaar
• Hardware	3 tot 5 jaar
• Audiovisuele middelen	5 jaar
• Software	3 jaar
• Voertuigen	5 jaar
• Overige vaste bedrijfsmiddelen	5 jaar

Financiële vaste activa

De overige financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen of vervreemding van vaste activa

Vaste activa worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen als sprake is van wijzigingen in omstandigheden waardoor de vraag ontstaat of de boekwaarde van een actief terugverdiend kan worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief per balansdatum te vergelijken met de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid is de hoogste van de bedrijfswaarde en de reële waarde minus verkoopkosten. Bij het bepalen van de bedrijfswaarde wordt de contante waarde van de geschatte toekomstige vrije kasstromen berekend met behulp van een disconteringsvoet die een afspiegeling is van zowel de actuele marktinschattingen van de tijdswaarde van geld als van de specifieke risico's met betrekking tot het actief of de kasstroomgenererende eenheid.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde wordt een bijzondere waardevermindering verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de geschatte realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingverliezen worden verwerkt in het resultaat.

Op iedere balansdatum wordt beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Vorderingen en effecten

De grondslagen voor de waardering van vorderingen en effecten zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Deze staan ter vrije beschikking, tenzij anders is vermeld.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen kunnen de algemene reserves, de bestemmingsreserves en de bestemmingsfondsen worden gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het bestuur. Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. Indien de beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is aangebracht, dan wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds.

Voorts is binnen het eigen vermogen een onderscheid gemaakt naar publieke en private middelen. Het publieke vermogen wordt aangewend voor en gevormd uit publieke activiteiten en private activiteiten in het verlengde van de publieke taak. Het private vermogen wordt aangewend voor en gevormd uit private activiteiten. Het private vermogen is opgebouwd uit vermogens van eerder met Aventus of diens rechtsvoorgangers gefuseerde organisaties.

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden

in mindering op het eigen vermogen gebracht na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst.

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividenden, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

Voorzieningen

Algemeen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen tenzij anders vermeld.

Onder de voorzieningen worden de personeelsvoorzieningen en de voorziening groot onderhoud gepresenteerd.

Wachtgeldvoorziening

De wachtgeldvoorziening is een voorziening voor te betalen (toekomstige) wachtgeld in zake de wettelijke en bovenwettelijke werkloosheidsuitkering. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op de (toekomstige) te betalen wachtgeld rekening houdend met de verwachte duur dat de betreffende personen gebruik zullen maken van deze regeling.

Reorganisatievoorziening

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen als op balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben.

In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijk kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de onderneming.

Jubileumvoorziening

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde (3,0%) van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Voorziening Duurzame Inzetbaarheid

Op basis van de in de CAO mbo opgenomen regeling voor duurzame inzetbaarheid van medewerkers heeft Aventus een verplichting voorziening opgenomen uit hoofde van de nieuwe regeling seniorenverlof. Deze voorziening is opgenomen wanneer de werknemer voldoet aan de voorwaarden dat hij 57 jaar of ouder is, de werknemer direct voorafgaand aan de ingangsdatum van het verlof gedurende tenminste 5 jaar aaneengesloten in dienst bij werkgever is die valt onder de verwerkingssfeer van de cao en de werknemer een werktijdfactor heeft van ten minste 0,4 bij de werkgever.

De hoogte van de voorziening is gebaseerd op de (toekomstige) werkgeversbijdragen rekening houdend met de verwachte duur dat de betreffende personen gebruik zullen maken van deze regeling, blijfkans en leeftijd.

Voorziening groot onderhoud

Voor verwachte kosten inzake periodiek onderhoud van panden, installaties e.d. wordt een voorziening gevormd. De toevoegingen aan de voorziening worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van groot onderhoud en de periode die telkens verloopt tussen de werkzaamheden van groot onderhoud, een en ander zoals blijkend uit een meerjarenonderhoudsplan. De kosten van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de voorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten.

Langlopende schulden

De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofdstuk Financiële instrumenten.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofdstuk Financiële instrumenten.

Overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen terzake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend. Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Het saldo van projecten uit hoofde van werk in opdracht van derden leidt tot een vordering of een schuld op de balans. Het saldo wordt per project bepaald. Een eventueel noodzakelijke voorziening op een project uit hoofde van werk in opdracht van derden wordt gepresenteerd onder de voorziening verlieslatende contracten onder de voorzieningen.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

College-, cursus-, les- en examengelden

De college-, cursus-, les- en examengelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het schooljaar zijn gespreid. In de jaarrekening van Aventus zijn de deelnemersbijdragen opgenomen onder de overige baten.

Baten werk in opdracht van derden

Opbrengsten uit hoofde van werk in opdracht van derden (contractonderwijs, contractonderzoek en overige) worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten indien zeker is dat deze kosten declarabel zijn. Een eventueel positief resultaat wordt genomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum (de zogeheten percentage of completion methode). Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden. Voor een eventueel verwacht negatief resultaat wordt een voorziening getroffen die is gepresenteerd als voorziening verlieslatende contracten.

Lasten

De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen/pensioenen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Op balansdatum wordt hiertoe een verplichting opgenomen. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht

De verplichting uit hoofde van beloningen tijdens dienstverband wordt gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Nederlandse pensioenregelingen

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen en is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP). Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de instelling de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de instelling zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien de omstandigheden bij het pensioenfonds daar aanleiding toe geven kan het bestuur besluiten tot het korten van aanspraken.

Alle pensioenfondsen maken vanaf 2015 gebruik van de zogenaamde 'beleidsdekkingsgraad'. Deze beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalfmaandse dekkingsgraden. De beleidsdekkingsgraad volgens deze nieuwe systematiek bedraagt 91,7% per 31 december 2016 (98,7% per 31 december 2015).

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de onderneming zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievergoeding. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen.

Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Leasing

Aventus kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele leases

Als Aventus optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost.

Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de staat van baten en lasten opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld, vanaf de datum waarop de hedge accounting is beëindigd.

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2016

1.2 Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

	1.2.1 Gebouwen	1.2.1 Terreinen	1.2.2 Inventaris en apparatuur	1.2.3 In uitvoering	Totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2016					
· Aanschafprijs	106.946.796	11.978.629	27.295.914	0	146.221.339
· Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-44.585.091	-381.566	-18.685.903	0	-63.652.560
Boekwaarde	62.361.705	11.597.063	8.610.011	0	82.568.779
Mutaties in de boekwaarde					
· Investerings	186.000	0	1.718.080	100.249	2.004.329
· Afschrijvingen	-1.868.894	0	-2.329.255	0	-4.198.149
· Waardeverminderingen	956.248	0	0	0	956.248
Saldo mutaties	-726.646	0	-611.175	100.249	-1.237.572
Stand per 31 december 2016					
· Aanschafprijs	107.132.796	11.978.629	29.013.994	100.249	148.225.668
· Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-45.497.737	-381.566	-21.015.158	0	-66.894.461
Boekwaarde	61.635.059	11.597.063	7.998.836	100.249	81.331.207

Overzicht WOZ-waarde gebouwen en terreinen in eigendom

	Plaats	WOZ-waarde 2016 in EUR
Laan van de Mensenrechten 500	Apeldoorn	43.835.000
Kayersdijk 10B (parkeergarage)	Apeldoorn	9.348.000
Musschenbroekstraat 20	Apeldoorn	1.657.000
Snipperlingsdijk 1	Deventer	4.880.000
Middelweg150	Deventer	3.808.000
Stationsplein 20	Zutphen	4.335.000
Totaal		67.863.000

De waarde onroerend zaak hiervan is per locatie weergegeven op basis van de meest recente beschikking over boekjaar 2016 (peildatum 01-01-2015).

Toelichting op waardevermindering

Impairmentonderzoek

Aventus beschikt per 1 augustus 2016 (2015: 4 schoolgebouwen) over vijf schoolgebouwen waar onderwijs wordt gegeven: twee gebouwen in Apeldoorn, twee gebouwen in Deventer en een gebouw in Zutphen. Uit onderzoek door de dienst Bedrijfsvoering in oktober 2013 zijn destijds een drietal belangrijke indicaties voor bijzondere waardeverminderingen met een duurzaam karakter naar voren gekomen voor de gebouwen welke in 2013 voor onderwijs in gebruik waren.

Naar aanleiding van deze aanwijzingen heeft Aventus ultimo 2013 overeenkomstig RJ 121 'Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa' een beoordeling op bijzondere waardeverminderingen met een duurzaam karakter uitgevoerd. Bij de schoolgebouwen in Apeldoorn (Laan van de Mensenrechten) en Zutphen (Stationsplein) was er sprake van een bijzondere waardevermindering van respectievelijk € 12,3 miljoen en € 3,8 miljoen.

In overeenstemming met de bepalingen van Hoofdstuk 121 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving is voor de schoolgebouwen in Apeldoorn en

Zutphen de bijzondere waardevermindering in mindering gebracht op de boekwaarde van de betreffende activa ultimo 2013 en ten laste van het resultaat 2013.

Begin 2017 heeft de dienst Bedrijfsvoering opnieuw beoordeeld hoe de belangrijkste veronderstellingen, zijnde de discontovoet, het studentenaantal en de EBITDA, uit de beoordeling van vorig jaar zich hebben ontwikkeld in 2016. Uit deze beoordeling komen geen aanwijzingen naar voren voor een substantieel hogere of lagere bijzondere waardevermindering met een duurzaam karakter. Ook de inflatie die in 2017 dreigt af te wijken van voorgaande jaren heeft geen effect op de berekende discontovoet. Wel is dit voor Aventus aanleiding om hier in 2017 extra aandacht aan te gaan geven.

Er is geen sprake geweest van een schattingswijziging bij het bepalen van de realiseerbare waarde.

Er zijn tevens geen aanleidingen om de gehanteerde uitgangspunten te herzien.

Terugname bijzondere waardevermindering Musschenbroekstraat

In 2016 is het gebouw aan de Musschenbroekstraat (voor de langere termijn) opnieuw in gebruik genomen. Hierdoor is het doel van het pand van 'bestemd voor verkoop' naar 'in gebruik voor de bedrijfsvoering' veranderd. Op grond van Hoofdstuk 121 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving is de eerdere bijzondere waardevermindering hierdoor teruggenomen.

1.3 Financiële vaste activa

Onder financiële vaste activa is een vordering op het ministerie van OCW opgenomen voor € 1. Het gaat hierbij om vorderingen inzake loonheffing en ABP-premies die pas opeisbaar zijn bij opheffing van de instelling. In 1993 is daarom besloten een voorziening te treffen, waardoor de vordering op het ministerie van OCW wordt teruggebracht tot het symbolische bedrag van € 1.

1.5 Vorderingen

		2016		2015	
		EUR	EUR	EUR	EUR
1.5.1	Debiteuren		1.405.264		1.322.692
1.5.7	Overige vorderingen				
	· Personeel inzake fietsregeling	18.334		27.184	
	· Nog te factureren bedragen	583.483		314.845	
	· Te amortiseren resultaten	275.590		529.657	
	· Overige	1.222		0	
			878.629		871.686
1.5.8	Overlopende activa				
	· Nog te ontvangen interest	68.675		98.977	
	· Vooruitbetaalde kosten/facturen	1.337.929		969.210	
	· Nog te ontvangen bedragen	254.099		5.000	
	· Overige	81.762		52.252	
			1.742.465		1.125.439
1.5.9	Af: voorzieningen wegens oninbaarheid		-122.002		-73.375
			3.904.356		3.246.442

Voorziening wegens oninbaarheid (1.5.9)

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid heeft betrekking op de debiteuren en is als volgt:

	2016 EUR	2015 EUR
1.5.9.1 Stand per 1 januari	73.375	35.937
1.5.9.2 Onttrekking	-6.503	-26.562
1.5.9.3 Dotatie	55.130	64.000
Stand per 31 december	122.002	73.375

Debiteuren (1.5.1)

Onder de post debiteuren zijn geen bedragen opgenomen voor vorderingen met een resterende looptijd langer dan één jaar.

Overige vorderingen (1.5.7) en overlopende activa (1.5.8)

In 2011 is er een renteswap beëindigd en voor een bedrag van € 1,7 miljoen afgekocht. Dit bedrag is opgenomen onder de overige vorderingen en wordt tot 1 februari 2018 geamortiseerd over de oorspronkelijke looptijd van de swap.

Onder de overige vorderingen en overlopende activa zijn verder geen bedragen opgenomen voor vorderingen met een resterende looptijd langer dan één jaar.

1.7 Liquide middelen

	2016 EUR	2015 EUR
1.7.1 Kasmiddelen	2.921	4.236
1.7.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	22.892.092	24.681.139
	22.895.013	24.685.375

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van Aventus.

2.1 Eigen vermogen

2.1.1 Algemene reserve	Publiek			Privaat			Totaal
	Algemene reserve	Onverdeeld resultaat	Totaal	Algemene reserve	Onverdeeld resultaat	Totaal	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2015	49.775.796	3.634.164	53.409.960	804.351	-3.808	800.543	54.210.503
Resultaat boekjaar	0	3.453.991	3.453.991	0	0	0	3.453.991
Resultaatbestemming	3.634.164	-3.634.164	0	-3.808	3.808	0	0
Stand per 1 januari 2016	53.409.960	3.453.991	56.863.951	800.543	0	800.543	57.664.494
Resultaat boekjaar	0	-1.147.601	-1.147.601	0	0	0	-1.147.601
Resultaatbestemming	3.453.991	-3.453.991	0	0	0	0	0
Stand per 31 december 2016	56.863.951	-1.147.601	55.716.350	800.543	0	800.543	56.516.893

Publieke activiteiten zijn volgens Aventus activiteiten gericht op publieke doelen, zoals in de WEB omschreven. Aventus ziet inburgering en re-integratie als publieke activiteiten, omdat deze door de overheid worden gefinancierd. Private taken bij Aventus zijn bijvoorbeeld contractactiviteiten voor bedrijven.

Het publieke vermogen wordt aangewend voor en gevormd uit publieke activiteiten en private activiteiten in het verlengde van de publieke taak. Het private vermogen wordt aangewend voor en gevormd uit private activiteiten.

Het private vermogen is opgebouwd uit vermogens van eerder met Aventus of diens rechtsvoorgangers gefuseerde organisaties en uit de financiële resultaten van voormalig Aventus Carrière & Employability Centre bv.

Bestemmingsfondsen zijn binnen Aventus niet aanwezig.

Het negatieve geconsolideerde resultaat van het verslagjaar wordt als volgt toegevoegd aan het eigen vermogen:

- Onttrekking aan het publieke vermogen € 1.147.601

2.2 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

	Saldo 01-01-2016	Dotaties 2016	Onttrekkingen 2016	Vrijval 2016	Saldo 31-12-2016	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
	EUR	BIJ EUR	AF EUR	AF EUR	EUR	EUR	EUR
2.2.1 Personeelsvoorzieningen:							
2.2.1.1 · Voorziening wachtgeld	1.921.634	378.820	571.668	42.705	1.686.081	460.000	1.226.081
2.2.1.2 · Voorziening jubileumuitkering	607.896	126.564	132.955	0	601.505	85.000	516.505
2.2.1.3 · Voorziening duurzame inzetbaarheid	0	1.174.547	0	0	1.174.547	52.000	1.122.547
2.2.1.4 · Overige personele voorzieningen	34.423	138.350	0	0	172.773	172.773	0
	2.563.953	1.818.281	704.623	42.705	3.634.906	769.773	2.865.133
2.2.2 Onderhoudsvoorziening	3.419.882	482.507	448.624	0	3.453.765	927.000	2.526.765
Totaal voorzieningen	5.983.835	2.300.788	1.153.247	42.705	7.088.671	1.696.773	5.391.898

Personeelsvoorzieningen (2.2.1)

Voorziening wachtgeld (2.2.1.1)

De wachtgeldvoorziening is een voorziening voor te betalen (toekomstige) wachtgeld in zake de wettelijke en bovenwettelijke werkloosheidsuitkering. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op de (toekomstige) te betalen wachtgeld rekening houdend met de verwachte duur dat de betreffende personen gebruik zullen maken van deze regeling. De voorziening is opgenomen tegen nominale waarde.

Voorziening jubileumuitkering (2.2.1.2)

De voorziening jubileumuitkering is opgenomen rekening houdend met toekomstig verloop van werknemers, verwachte salarisstijgingen en is berekend tegen de contante waarde van de verplichtingen. Bij de berekening is rekening gehouden met een disconteringsrente van 3,0% (2015: 3,2%).

Voorziening Duurzame Inzetbaarheid (2.2.1.3)

Op basis van de in de CAO mbo opgenomen regeling voor duurzame inzetbaarheid van medewerkers heeft Aventus een verplichting voorziening opgenomen uit hoofde van de nieuwe regeling seniorenverlof. Deze voorziening is opgenomen wanneer de werknemer voldoet aan de voorwaarden dat hij 57 jaar of ouder is, de werknemer direct voorafgaand aan de ingangsdatum van het verlof gedurende tenminste 5 jaar aaneengesloten in dienst bij werkgever

is die valt onder de verwerkingssfeer van de cao en de werknemer een werktijdfactor heeft van ten minste 0,4 bij de werkgever.

De hoogte van de voorziening is gebaseerd op de (toekomstige) werkgeversbijdragen rekening houdend met de verwachte duur dat de betreffende personen gebruik zullen maken van deze regeling, blijfkans en leeftijd.

Overige personele voorzieningen (2.2.1.4)

De overige personele voorziening is opgenomen voor de (verdere) herstructurering van de centrale diensten en onderwijssectoren. De voorziening is gevormd op basis van verwachte uitstroom van middelen op basis van verwachte ontslagvergoedingen of beëindigingstrajecten naar een nieuwe dienstbetrekking. Uitputting van deze voorziening zal merendeels binnen één jaar plaatsvinden. De voorziening is kortlopend.

Onderhoudsvoorziening (2.2.2)

De onderhoudsvoorziening is gebaseerd op een onderhoudsplan voor de gebouwen van Aventus. De voorziening voor onderhoudskosten wordt gevormd voor periodiek groot onderhoud dat dient te worden verricht op de gebouwen. De voorziening voor onderhoudskosten is voornamelijk langlopend. Tot 1 januari 2016 werd de onderhoudsvoorziening berekend over een periode van 10 jaar. Nieuwe inzichten hebben geleid tot het hanteren van een periode van 20 jaar. De voorziening is opgenomen tegen nominale waarde.

2.3 Langlopende schulden

2.3.3	Kredietinstellingen	Bedrag lening 01-01-2016	Aangegane leningen o/g 2016	Aflossingen 2016	Bedrag lening 31-12-2016	Kortlopend deel <1 jaar	Langlopend deel >1 jaar	Langlopend deel >5 jaar	Resterende looptijd in jaren	Rentevoet
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR		
	Lening ING	1.887.726	0	653.443	1.234.283	653.443	580.840	0	2	5,300%
	Lening Rabobank	26.400.000	0	1.200.000	25.200.000	1.200.000	4.800.000	19.200.000	21	1 mnds Euribor
		28.287.726	0	1.853.443	26.434.283	1.853.443	5.380.840	19.200.000		

Aflossingsverplichtingen binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar zoals hierboven toegelicht zijn opgenomen onder de kortlopende schulden.

Het langlopende deel van de leningen per 31 december 2015 € 26.434.283
Het langlopende deel van de leningen per 31 december 2016 € 24.580.840

Kredietinstellingen (2.3.3)

In januari 2016 heeft er een extra aflossing plaatsgevonden van de nog lopende lening bij de ING bank van 5% van de nominale waarde. Deze aflossing is meegenomen in het saldo aflossingsverplichtingen lopende boekjaar. Ook voor 2017 zal er weer een extra aflossing plaatsvinden van de nog lopende lening bij de ING bank van 5% van de nominale waarde. Deze aflossing is meegenomen in het saldo aflossingsverplichtingen lopende boekjaar (kortlopende schulden).

De overeengekomen rentes zijn vast met uitzondering van de lening bij de Rabobank, met een resterende waarde van € 25,2 miljoen per 31 december 2016. Er zijn geen herzieningsdata over bovenstaande leningen.

De Rabobank heeft in 2015 een verhoging van de klanttoeslag doorgevoerd waardoor de totale klanttoeslag op de lening bij de Rabobank komt op 75 basispunten (0,75%).

De reële waarde van bovenstaande lening bij de Rabobank wijkt niet noemenswaardig af van de geamortiseerde waarde zoals in de balans opgenomen. De reële waarde van de overige leningen wijken af van de geamortiseerde kostprijs, het effect is echter niet noemenswaardig gezien de omvang en looptijd van deze leningen. De verstrekte zekerheden zijn toegelicht onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Ter afdekking van het renterisico van deze lening bij de Rabobank zijn renteswaps afgesloten bij de Rabobank. Het betreft:

- een renteswap van € 6,9 miljoen (per 31 december 2016) welke is ingegaan per 26 april 2011 met een looptijd tot 1 mei 2024 (vaste rente 3,580%)
- een renteswap van € 6,9 miljoen (per 31 december 2016) welke is ingegaan per 26 april 2011 met een looptijd tot 1 mei 2026 (vaste rente 3,656%)
- een renteswap van € 11,1 miljoen (per 31 december 2016) welke is ingegaan per 1 februari 2014 met een looptijd tot 1 mei 2021 (vaste rente 4,065%).

In 2011 is de renteswap van € 17,7 miljoen (per 1 februari 2011) met een looptijd tot 1 februari 2018 (vaste rente 4,855%) per 26 april 2011 beëindigd en voor een bedrag van € 1,7 miljoen afgekocht. Dit bedrag is (verminderd met amortisaties) opgenomen onder overlopende activa en wordt tot 1 februari 2018 geamortiseerd over de oorspronkelijke looptijd van de swap.

Door aan de documentvereisten te voldoen en het meelopen van de renteswaps in aflossing met de leningen is de renteswap effectief en wordt er kostprijs hedge accounting toegepast.

De lening bij de Rabobank met een resterende waarde van € 25,2 miljoen per 31 december 2016 is door het waarborgfonds geborgd in het B-traject wat betekent dat de lening destijds is geborgd na beoordeling van de financiële positie van Aventus.

Op 31 december 2016 bedraagt de opgegeven reële waarde van de eerder genoemde renteswaps € 5,1 miljoen negatief (31 december 2015: € 5,4 miljoen negatief). Deze waarde is op basis van de toepassing van kostprijs hedge accounting niet verantwoord in de balans en staat van baten en lasten.

2.4 Kortlopende schulden

		2016		2015	
		EUR	EUR	EUR	EUR
2.4.1	Kredietinstellingen		1.853.443		1.853.443
2.4.3	Crediteuren		3.209.246		3.239.157
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen		2.789.917		2.711.130
2.4.7	Belastingen (BTW/VPB)		33.312		62.256
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen		631.437		625.929
2.4.9	Overige kortlopende schulden		17.590		62.424
2.4.10	Overlopende passiva				
	· Vooruitontvangen subsidies OCW/LNV geormerkt	1.384.606		1.183.377	
	· Vooruitontvangen subsidies OCW/LNV ongeormerkt	27.159		644.238	
	· Nog te besteden projectgelden	174.552		599.187	
	· Vooruitontvangen studentenbijdragen	490.318		345.024	
	· Vooruitontvangen wettelijk cursusgeld	756.068		2.079.802	
	· Vakantiegeld	1.931.246		1.753.222	
	· Bindingstoelage	123.993		217.001	
	· Verlofdagen	648.863		523.690	
	· Spaarverlof	353.600		439.600	
	· Nog te betalen kosten	3.098.819		1.866.391	
	· Te betalen salarissen	10.862		185	
	· Nog te betalen rente	198.453		202.488	
	· Nog te verrekenen bedragen met gem. Apeldoorn	2.200.000		2.000.000	
	· Overige	10.689		9.441	
			11.409.228		11.863.646
			19.944.173		20.417.985

Kredietinstellingen (2.4.1)

Het saldo van de kredietinstellingen zijn de aflossingsverplichtingen voor langlopende schulden korter dan 1 jaar.

Aan de ING Bank nv is hypothecaire zekerheid verstrekt op het gebouw aan de Snipperlingsdijk 1 te Deventer ten behoeve van niet geborgde leningen.

Overlopende passiva (2.4.10)

Vooruitontvangen subsidies OCW

De geoordeelde vooruitontvangen subsidies OCW zijn subsidies welke nog te besteden zijn per 31 december 2016 en zijn gespecificeerd in model G (doelsubsidies OCW), waarvan:

- vooruitontvangen subsidies OCW zonder verrekeningsclausule
€ 592.384
- vooruitontvangen subsidies OCW met verrekeningsclausule
€ 792.222

De ongeoordeelde vooruitontvangen subsidies OCW/LNV zijn subsidies welke nog te besteden zijn per 31 december 2016 (€ 27.159) en zijn gespecificeerd in het overzicht 'Vooruitontvangen subsidies OCW/LNV ongeoordeeld'.

Nog te verrekenen bedragen met de gemeente Apeldoorn

Vanuit het opgestelde convenant met de gemeente Apeldoorn zal er een verrekening plaatsvinden inzake de boekwinsten op de verkochte panden van Aventus. In april 2017 zijn beide partijen tot een akkoord gekomen tot de afwikkeling van het convenant en zal (naar verwachting) de afwikkeling in 2017 plaatsvinden.

Nog te betalen kosten

De toename van de nog te betalen kosten wordt onder andere bepaald door een (nieuwe) opleiding waarbij een groot gedeelte van de opleidingskosten in 2017 worden betaald.

Overzicht (doel)subsidies OCW

G1 - Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule Regeling OCW-subsidies art. 13, lid 2 sub a

	Jaar	Kenmerk	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m 2016	Kosten t/m 2016	Nog te besteden ultimo 2016	De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
			EUR	EUR	EUR	EUR		
Bekwaamheid & Professionalisering 2014	2014	590551-1	730.916	730.916	521.916	209.000		X
Lerarenbeurs 2015	2015	709022-1	95.892	95.892	95.892	0	X	
Lerarenbeurs 2016	2016	777285-1	87.469	86.911	36.213	50.698		X
Zij-instroom 2015	2015	719956-1	140.000	140.000	84.670	55.330		X
Zij-instroom 2016	2016	781866-1	220.000	220.000	25.036	194.964		X
Voorziening leermiddelen minima	2016	786346-1	102.017	102.017	19.625	82.392		X
			1.376.294	1.375.735	783.352	592.384		

G2 - Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule
Regeling OCW-subsidies art. 13, lid 2 sub b

G2 - A Aflopend per ultimo 2016

	Jaar	Kenmerk	Bedrag van de toewijzing	Saldo 01-01-2016	Ontvangen t/m 2016	Kosten 2016	Totale kosten t/m 2016	Te verrekenen ultimo 2016
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
VSV 2013-2015 reg. programma	2012	52501 U	2.100.000	28.370	2.100.000	28.370	2.100.000	0
VSV 2013-2015 reg. plusprogramma	2012	52501 U	1.350.000	19.345	1.350.000	19.345	1.350.000	0
VSV 2015-2016 reg. programma	2015	17045 U	700.000	-74.519	700.000	625.481	700.000	0
VSV 2015-2016 reg. plusprogramma	2015	17045 U	450.000	432.015	450.000	432.015	450.000	0
Schoolmaatschappelijk werk 2015	2015	666515-1	305.170	78.536	305.170	78.536	305.170	0
			4.905.170	483.747	4.905.170	1.183.746	4.905.170	0

G2 - Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule
Regeling OCW-subsidies art. 13, lid 2 sub b

G2 - B Doorlopend tot in 2017

	Jaar	Kenmerk	Bedrag van de toewijzing	Saldo 01-01-2016	Ontvangen t/m 2016	Kosten 2016	Totale kosten t/m 2016	Nog te besteden ultimo 2016
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Schoolmaatschappelijk werk 2016	2016	733756-1	306.928	0	306.928	203.410	203.410	103.518
SAM college (RIF)	2016	940591	760.543	0	266.190	57.337	57.337	208.853
VSV stedendriehoek 2017-2020	2016	17732U	1.969.060	0	492.265	12.414	12.414	479.851
			3.036.531	0	1.065.383	273.161	273.161	792.222

Vooruitontvangen subsidies OCW ongeoormerkt

	Jaar	Kenmerk	Bedrag van de toewijzing	Saldo 01-01-2016	Ontvangen t/m 2016	Kosten 2016	Totale kosten t/m 2016	Nog te besteden ultimo 2016
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Kwaliteitsafspraken 2015 Excellentie	2015	706368-1	493.280	0	493.280	493.280	493.280	0
Kwaliteitsafspraken 2016 Excellentie	2016	741984-1	493.727	0	493.727	466.568	466.568	27.159
Kwaliteitsafspraken 2015	2015	702319-1	3.422.871	0	3.422.871	75.958	3.422.871	0
Kwaliteitsafspraken 2016	2016	741745-1	3.200.395	0	3.200.395	3.200.395	3.200.395	0
Resultaatafhankelijk budget 2016	2016	781956-2	1.882.731	0	1.882.731	1.882.731	1.882.731	0
Prestatiebox mbo variabel	2016	785236-1	150.000	0	150.000	150.000	150.000	0
Prestatiebox mbo vast 2016	2015	7100181-1	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000	0
			9.718.004	75.000	9.718.004	6.343.932	9.690.845	27.159

Financiële instrumenten

Algemeen

De organisatie maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de organisatie blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen voornamelijk financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

De organisatie handelt niet in deze financiële instrumenten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de organisatie verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn niet geconcentreerd bij één of enkele grote afnemers. De organisatie heeft adequate procedures inzake acceptatie, aanmaning en incasso om kredietrisico's te beheersen.

Renterisico en kasstroomrisico

De organisatie loopt renterisico over de rentedragende vorderingen en schulden en herfinanciering van bestaande financieringen. Voor vorderingen en schulden met variabel rentende renteaftspraken loopt de onderneming risico ten aanzien van toekomstige kasstromen en met betrekking tot vast rentende leningen reële waarde risico. Om de variabiliteit van de variabel rentende leningen te beperken heeft de onderneming rentederivaten afgesloten. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. Indien de waarde van de hedge terug loopt wordt op lange termijn bepaald of nieuwe renteswaps worden afgesloten of het renterisico wordt geaccepteerd.

Ultimo 2016 staan de volgende afgeleide instrumenten uit:

Transactie-nummer	Hoofdsom	Te betalen rente	Te ontvangen rente	Startdatum	Einddatum	Marktwaarde
	EUR					EUR
CD17695556	8.833.333	3,580 %	3m EURIBOR	26-04-2011	02-05-2024	-1.498.625
CD17695936	8.833.333	3,656 %	3m EURIBOR	26-04-2011	04-05-2026	-1.720.003
CD17695347	12.533.333	4,065 %	3m EURIBOR	01-02-2014	03-05-2021	-1.920.165

Alle derivaten betreffen plain vanilla interest rate swaps waarbij de organisatie een vaste rente betaalt en een variabele rente gebaseerd op Euribor ontvangt.

De rentevervaldatum van de lening bij de ING is 1 november 2018 waardoor de rentelast (5,3%) de komende jaren niet zal stijgen of dalen.

Prijrisico

Gezien het karakter van de instelling is het prijrisico gering.

Marktwaarde

De marktwaarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan met uitzondering van de renteswaps, welke niet in de balans tot uitdrukking komen als gevolg van het toepassen van kostprijs hedge accounting.

Liquiditeitsrisico

Aventus is door de bank als professionele cliënt (onder de Wet op het financieel toezicht) aangemerkt. Daarom geldt onder de afgesloten Overeenkomst Financieel Derivaten (OFD) geen automatische collateral bijstortverplichting (Margin Call) in tegenstelling tot de ISDA documentatie (met name onder een Credit Support Annex of CSA). Dit laat onverlet dat op grond van de Algemene Bankvoorwaarden extra zekerheden gevraagd kunnen worden.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Er zijn langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan ter zake van huur en operationele leasing.

Als gevolg van de lease van personenauto's bedraagt de contractuele verplichting ultimo balansdatum € 59.000 (2015: € 106 duizend), waarvan voor het jaar 2017 de verplichting € 35.000 bedraagt (2016: € 46.000) en de verplichting tussen 1 en 5 jaar bedraagt € 24.000 (2015: € 60.000).

De meerjarige verplichtingen uit huurovereenkomsten zijn voor 2017 circa € 0,7 miljoen (2016: 0,9 miljoen).

Garanties

Stichting ROC Aventus heeft zich garant gesteld jegens de Stichting Waarborgfonds BVE voor maximaal 2% van de jaarlijkse rijksbijdrage indien laatstgenoemde niet aan haar borgstellingsverplichtingen kan voldoen.

Fiscale eenheid

Stichting ROC Aventus en Aventus Detachering bv vormen een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. De omzetbelasting is in elk van de entiteiten opgenomen voor dat deel dat de desbetreffende vennootschap als zelfstandig

belastingplichtige verschuldigd zou zijn, rekening houdend met voor de omzetbelasting geldende fiscale faciliteiten.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2016

3.1 Rijksbijdragen

	2016		Begroting 2016		2015	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
· Rijksbijdrage sector bve	71.599.253		71.695.000		73.644.802	
3.1.1 Rijksbijdrage OCW		71.599.253		71.695.000		73.644.802
· OCW subsidies geoormerkt	1.973.081		2.189.000		2.187.593	
· OCW subsidies ongeoormerkt	6.343.932		6.847.000		4.227.039	
3.1.2 Overige subsidies OCW		8.317.013		9.036.000		6.414.632
- Af: inkomensoverdrachten SWV	-344.529		-413.000		-401.757	
3.1.3 - Af: inkomensoverdrachten SWV		-344.529		-413.000		-401.757
		79.571.737		80.318.000		79.657.677

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	2016	Begroting 2016	2015
	EUR	EUR	EUR
3.2.1 Gemeentelijke bijdrage educatie	655.341	700.000	884.900
	655.341	700.000	884.900

3.3 Cursusgeld sector bve

	2016	Begroting 2016	2015
	EUR	EUR	EUR
3.3.2 Cursusgeld sector bve	2.725.427	907.000	1.088.932
	2.725.427	907.000	1.088.932

De cursusgeld sector bve betreffen de van de deeltijd- en vavo studenten geïnde wettelijke cursusgeld. In 2016 heeft, vanuit voorgaande jaren, een correctie van de reservering cursusgeld BBL-studenten voor een bedrag van € 1,4 miljoen plaatsgevonden.

3.4 Baten werk in opdrachten van derden

	2016	Begroting 2016	2015
	EUR	EUR	EUR
3.4.1 Contractonderwijs t.b.v. inburgering	2.313.124	1.200.000	1.249.305
3.4.2 Contractonderwijs t.b.v. bedrijven	201.990	190.000	203.257
	2.515.114	1.390.000	1.452.562

Deze stijging in 2016 ten opzichte van de begroting 2016 en realisatie 2015 wordt veroorzaakt door een (verdere) toename van het aantal particuliere (inburgerings)studenten bij de sector Entree & Educatie waardoor de omzet bij de ouderbijdragen aanzienlijk is gestegen.

3.5 Overige baten

	2016	Begroting 2016	2015
	EUR	EUR	EUR
3.5.1 Verhuur	184.001	170.000	165.858
3.5.2 Detachering personeel	424.531	348.000	526.217
3.5.4 Sponsoring	4.525	0	661
3.5.5 Ouderbijdragen	565.027	546.000	579.898
3.5.6 Projecten werk voor derden	485.211	386.000	626.388
3.5.8 Overige	1.664.786	1.086.000	1.311.513
	3.328.081	2.536.000	3.210.535

De realisaties voor de posten opgenomen onder de overige baten in 2016 liggen in lijn met de realisaties in 2015. Wel zien we verschillen in de onderliggende posten en met name bij 'overige' een toename in de baten door meer studenten vanuit samenwerkingsverbanden en een aantal incidentele baten.

4.1 Personeelslasten

		2016		Begroting 2016		2015	
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
	• Brutolonen en salarissen	44.531.980		43.879.000		41.249.682	
	• Sociale lasten	5.915.957		5.609.000		5.240.599	
	• Pensioenpremies	5.399.331		5.689.000		5.284.184	
4.1.1	Lonen en salarissen		55.847.268		55.177.000		51.774.465
	• Dotaties personele voorzieningen	1.818.281		500.000		917.445	
	• Personeel niet in loondienst	5.831.057		5.361.000		5.692.606	
	• Overige personeelslasten	4.951.355		5.509.000		4.719.137	
	• Onttrekkingen / vrijval personele voorzieningen	-747.328		-908.000		-1.180.532	
4.1.2	Overige personele lasten		11.853.365		10.462.000		10.148.656
4.1.3	Af: uitkeringen		-202.193		0		-220.045
			67.498.440		65.639.000		61.703.076

Wanneer we specifiek kijken naar de brutolonen en salarissen zien we bij Aventus (Stichting ROC Aventus en Aventus Detachering bv) in 2016 ten opzichte van 2015 een stijging van 7,9%. De inzet van het aantal volledige mensjaren is gestegen met 5,6%. Dit betekent dat het personeel per fulltime eenheid iets meer kost dan in 2015. De jaarlijkse periodieken, de inzet van meer fte's en de genoemde verhoging van de salarissen droegen bij aan de verhoging van deze post. Daarbij aangetekend dat ook de verhoging van de salarissen per september 2015 in heel 2016 is meegerekend, hetgeen dus ook een verhoging ten opzicht van heel 2015 betekent.

Verhoudingsgewijs zijn de sociale lasten iets gestegen, de pensioenlasten zijn daarentegen iets gedaald.

In 2016 hebben is er in totaal ruim € 1,8 miljoen gedoteerd aan de personele voorzieningen voor:

- te betalen toekomstige wachtgelden opgenomen inzake de wettelijke en bovenwettelijke werkloosheidsuitkering;
- (nieuwe) voorziening voor duurzame inzetbaarheid;
- de voorziening jubileumuitkering en
- overige personele voorzieningen.

Verdeling formatie Stichting ROC Aventus voor 2016 (exclusief LIO/stagiaires)

Functie categorie	% verdeling		aantal fte	
	2016	2015	2016	2015
AOBP	34,9%	35,4%	241,2	237,6
<i>Primair proces:</i>				
BOBP	11,8%	11,1%	81,3	74,8
OP	53,4%	53,5%	369,0	359,8
Totalen	100,0%	100,0%	691,5	672,2

Verdeling formatie Aventus Detachering bv voor 2016

Functie categorie	% verdeling		aantal fte	
	2016	2015	2016	2015
AOBP	26,6%	24,5%	41,1	31,6
<i>Primair proces:</i>				
BOBP	14,9%	18,4%	23	23,8
OP	58,5%	57,1%	90,2	73,6
Totalen	100,0%	100,0%	154,3	129,0

Verdeling formatie totalen Stichting ROC Aventus en Aventus Detachering bv voor 2016

Functie categorie	% verdeling		aantal fte	
	2016	2015	2016	2015
AOBP	33,4%	33,6%	282,3	269,2
<i>Primair proces:</i>				
BOBP	12,3%	12,3%	104,3	98,6
OP	54,3%	54,1%	459,2	433,4
Totalen	100,0%	100,0%	845,8	801,2

Personeelsbestand

Gedurende het boekjaar 2016 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers bij de organisatie, omgerekend naar volledige mensjaren 846 (2015: 801).

Pensioenen

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen en is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP).

4.2 Afschrijvingen op materiële vaste activa

	2016	Begroting	
		2016	2015
	EUR	EUR	EUR
4.2.2 Afschrijvingen materiële vaste activa	4.198.149	4.014.000	4.000.418
4.2.2 Waardeverminderingen materiële vaste activa	-956.248	0	0
	3.241.901	4.014.000	4.000.418

In 2016 heeft er een terugname van een eerdere waardevermindering plaatsgevonden door het in augustus 2016 weer in gebruiknemen van een gebouw (en terrein) welke niet meer voor onderwijs werd gebruikt en waarbij de intentie was om deze te slopen. De terugname van dit gebouw is bijna € 1,0 miljoen

4.3 Huisvestingslasten

		2016	Begroting 2016	2015
		EUR	EUR	EUR
4.3.1	Huur	945.318	1.072.000	703.252
4.3.2	Verzekeringen	171.138	179.000	171.385
4.3.3	Onderhoud	2.580.391	947.000	1.321.930
4.3.4	Energie en water	963.180	1.046.000	938.093
4.3.5	Schoonmaakkosten	1.267.957	1.199.000	1.204.381
4.3.6	Heffingen	503.758	608.000	542.350
4.3.7	Dotatie voorziening groot onderhoud	482.507	241.000	240.658
4.3.8	Overige	76.454	63.000	81.117
		6.990.703	5.355.000	5.203.166

De totale huisvestingslasten zijn ten opzichte van 2015 per saldo ruim € 1,8 miljoen gestegen. Voor ruim € 1,3 miljoen wordt dit veroorzaakt door onderhoudskosten die zijn gemaakt om het gebouw Musschenbroekstraat weer in de staat terug te brengen zoals ten tijde van het buiten gebruik stellen van deze locatie. Te denken valt hierbij aan schilderwerk, renovatie plafonds, ingebruikname van verwarming, verwijderen graffiti, etc. Deze uitgaven hebben niet geleid tot een 'waardevermeerdering' van het gebouw en zijn daarom opgenomen onder de huisvestingslasten.

De totale huisvestingskosten liggen met uitzondering van bovenstaande in lijn met de begroting 2016 en realisatie 2015.

4.4 Overige lasten

		2016	Begroting 2016	2015
		EUR	EUR	EUR
4.4.1	Administratie- en beheerskosten	5.114.581	6.743.000	5.497.554
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	4.912.452	2.453.000	4.571.301
4.4.4	Overige	752.219	371.000	504.729
		10.779.252	9.567.000	10.573.584

De overige instellingslasten zijn in 2016 ten opzichte van 2015 nagenoeg gelijk gebleven. Wel is er een daling van de advieskosten welke is opgenomen onder de post administratie- en beheerskosten vanwege verminderde inhuur van externe adviseurs ten behoeve van projecten. De student-gebonden uitgaven, zoals lesmateriaal en activiteiten, zijn toegenomen.

Ten opzichte van de begroting 2016 zien we een forse daling van de advieskosten. Verder vallen de inventaris, apparatuur en leermiddelen fors hoger uit dan de begroting doordat hier in de begroting voor ruim € 2 miljoen aan efficiencymaatregelen zijn opgenomen. Realisatie is, voor zover van toepassing, bij andere kostensoorten gerealiseerd.

5 Financiële baten en lasten

		2016	Begroting 2016	2015
		EUR	EUR	EUR
5.1	Rentebaten / overige financiële baten	79.553	140.000	147.722
5.5	Rentelasten / overige financiële lasten	1.512.088	1.416.000	1.504.039
		-1.432.535	-1.276.000	-1.356.317

Overige toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten 2016

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de onderneming en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de onderneming. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de onderneming en haar deelnemingen, de aandeelhouders, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Specificatie honoraria van de accountant

De volgende honoraria (inclusief btw) van KPMG Accountants zijn ten laste gebracht van de organisatie, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW.

	KPMG Accountants nv 2016	Overig KPMG netwerk 2016	Totaal KPMG 2016
	EUR	EUR	EUR
Onderzoek van de jaarrekening	70.180	0	70.180
Andere controleopdrachten	8.470	0	8.470
Totalen	78.650	0	78.650

	KPMG Accountants nv 2015	Overig KPMG netwerk 2015	Totaal KPMG 2015
	EUR	EUR	EUR
Onderzoek van de jaarrekening	57.650	0	57.650
Andere controleopdrachten	64.215	0	64.215
Totalen	121.865	0	121.865

De accountantshonoraria in deze tabel zijn opgenomen aan de hand van de in 2016 ontvangen facturen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan met een significante invloed op het resultaat en het vermogen van de organisatie.

Enkelvoudige balans per 31 december 2016

Stichting ROC Aventus

(na resultaatbestemming)

		2016		2015	
1 ACTIVA		EUR	EUR	EUR	EUR
Vaste activa					
1.2	Materiële vaste activa	81.331.207		82.568.779	
1.3	Financiële vaste activa	54.192		50.472	
		81.385.399		82.619.251	
Vlottende activa					
1.5	Vorderingen	3.946.438		3.340.696	
1.7	Liquide middelen	22.666.048		24.599.078	
		26.612.486		27.939.774	
		107.997.885		110.559.025	

		2016		2015	
2 PASSIVA		EUR	EUR	EUR	EUR
2.1	Eigen vermogen	56.516.893		57.664.494	
2.2	Voorzieningen	7.088.671		5.983.835	
2.3	Langlopende schulden	24.580.840		26.434.283	
2.4	Kortlopende schulden	19.811.481		20.476.413	
		107.997.885		110.559.025	

Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2016 Stichting ROC Aventus

		2016		Begroting 2016		2015	
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
3	Baten						
3.1	Rijksbijdragen	79.571.737		80.318.000		79.657.677	
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	655.341		700.000		884.900	
3.3	Cursusgelden	2.725.427		907.000		1.088.932	
3.4	Baten werk in opdracht van derden	2.515.114		1.390.000		1.452.562	
3.5	Overige baten	3.651.781		2.860.000		3.534.235	
	Totaal baten		89.119.400		86.175.000		86.618.306
4	Lasten						
4.1	Personeelslasten	67.845.922		65.983.000		62.071.072	
4.2	Afschrijvingen	3.241.901		4.014.000		4.000.418	
4.3	Huisvestingslasten	6.990.704		5.355.000		5.203.166	
4.4	Overige lasten	10.759.659		9.547.000		10.542.352	
	Totaal lasten		88.838.186		84.899.000		81.817.008
	Saldo baten en lasten		281.214		1.276.000		4.801.298
5	Financiële baten en lasten	-1.432.535		-1.276.000		-1.356.872	
			-1.432.535		-1.276.000		-1.356.872
	Resultaat uit gewone bedrijfsvoering		-1.151.321		0		3.444.426
6	Belastingen		0		0		0
7	Resultaat deelnemingen		3.720		0		9.565
	Nettoresultaat		-1.147.601		0		3.453.991

Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2016

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2015 van de stichting. Voor zover posten uit de balans en staat van baten en lasten hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten, met uitzondering van het volgende:

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de organisatie gehanteerd.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de organisatie in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de organisatie en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2016

1.3 Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt weer te geven:

	Deelneming Aventus Detachering bv	Vorderingen op deel- nemingen	Overige vorderingen	Totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2016 Mutaties:	50.471	0	1	50.472
• Verstrekte leningen				
• Desinvesteringen en afgeloste leningen				
• Dividendkeringen				
• Resultaat deelnemingen	0			0
• Mutatie voorziening deelneming	3.720			3.720
Stand per 31 december 2016	54.191	0	1	54.192
Cumulatieve waardeverminderingen per 31 december 2016		0		0

De waardering van de deelneming op basis van de nettovermogenswaarde per 31 december 2016 is € 54.191. Het resultaat van deze deelneming is over 2016 € 3.720.

De overige vorderingen onder de financiële vaste activa betreft een vordering op het ministerie van OCW, hiervoor wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

1.5 Vorderingen

		2016		2015	
		EUR	EUR	EUR	EUR
1.5.1	Debiteuren		1.433.463		1.349.667
1.5.7	Overige vorderingen				
	• Personeel inzake fietsregeling	18.334		27.184	
	• Nog te factureren bedragen	583.483		314.845	
	• Te vorderen BTW	1.222		0	
	• Te amortiseren resultaten	275.590		529.657	
			878.629		871.686
1.5.8	Overlopende activa				
	• Nog te ontvangen interest	68.675		98.977	
	• Vooruitbetaalde kosten/facturen	1.337.929		969.210	
	• Nog te ontvangen bedragen	254.099		5.000	
	• Overige	95.645		119.531	
			1.756.348		1.192.718
1.5.9	Af: voorzieningen wegens oninbaarheid		-122.002		-73.375
			3.946.438		3.340.696

Het verloop van de voorziening wegens oninbaarheid heeft betrekking op de debiteuren en is als volgt:

		2016	2015
		EUR	EUR
1.5.9.1	Stand per 1 januari	73.375	35.937
1.5.9.2	Onttrekking	-6.503	-26.562
1.5.9.3	Dotatie	55.130	64.000
	Stand per 31 december	122.002	73.375

Voor een toelichting op de vorderingen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

1.7 Liquide middelen

		2016	2015
		EUR	EUR
1.7.1	Kasmiddelen	2.921	4.236
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	22.663.127	24.594.842
		22.666.048	24.599.078

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van Aventus.

2.1 Eigen vermogen

	Publiek			Privaat			Totaal
	Algemene reserve	Onverdeeld resultaat	Totaal	Algemene reserve	Onverdeeld resultaat	Totaal	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2015	49.779.604	3.630.356	53.409.960	800.543	0	800.543	54.210.503
Resultaat boekjaar	0	3.453.991	3.453.991	0	0	0	3.453.991
Resultaatbestemming	3.630.356	-3.630.356	0	0	0	0	0
Stand per 1 januari 2016	53.409.960	3.453.991	56.863.951	800.543	0	800.543	57.664.494
Resultaat boekjaar	0	-1.147.601	-1.147.601	0	0	0	-1.147.601
Resultaatbestemming	3.453.991	-3.453.991	0	0	0	0	0
Stand per 31 december 2016	56.863.951	-1.147.601	55.716.350	800.543	0	800.543	56.516.893

Het private vermogen is opgebouwd uit vermogens van eerder met Aventus of diens rechtsvoorgangers gefuseerde organisaties.

Het negatieve geconsolideerde resultaat van het verslagjaar wordt als volgt toegevoegd aan het eigen vermogen:

- Onttrekking aan het publieke vermogen € 1.147.601

2.4 Kortlopende schulden

		2016		2015	
		EUR	EUR	EUR	EUR
2.4.1	Kredietinstellingen		1.853.443		1.853.443
2.4.3	Crediteuren		3.666.103		3.989.754
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen		2.359.753		2.303.198
2.4.7	Belastingen (BTW/VPB)		33.312		62.256
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen		530.325		523.000
2.4.9	Overige kortlopende schulden		17.590		62.423
2.4.10	Overlopende passiva				
	• Vooruitontvangen subsidies OCW/LNV geormerkt	1.384.606		1.183.377	
	• Vooruitontvangen subsidies OCW/LNV ongeormerkt	27.159		644.238	
	• Nog te besteden projectgelden	174.552		599.187	
	• Vooruitontvangen studentenbijdragen	490.318		345.024	
	• Vooruitontvangen wettelijk cursusgeld	756.068		2.079.802	
	• Vakantiegeld	1.666.087		1.566.890	
	• Bindingstoelage	123.957		217.001	
	• Verlofdagen	648.863		523.690	
	• Spaarverlof	353.600		439.600	
	• Nog te betalen kosten	3.097.319		1.862.563	
	• Te betalen salarissen	3.359		5.222	
	• Nog te betalen rente	198.453		202.488	
	• Nog te verrekenen bedragen met gem. Apeldoorn	2.200.000		2.000.000	
	• Overige	226.614		13.257	
			11.350.955		11.682.339
			19.811.481		20.476.413

Voor een toelichting op de kortlopende schulden wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans (2.4).

Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten 2016

Aansluiting nettoresultaat

Het nettoresultaat 2016 volgens de enkelvoudige staat van baten en lasten is gelijk aan het geconsolideerde nettoresultaat omdat het nettoresultaat van groepsmaatschappij Aventus Detachering bv is opgenomen als deelneming in de staat van baten en lasten van Stichting ROC Aventus.

3.5 Overige baten

		2016	Begroting 2016	2015
		EUR	EUR	EUR
3.5.1	Verhuur	184.001	170.000	165.858
3.5.2	Detachering personeel	748.231	672.000	849.917
3.5.4	Sponsoring	4.525	0	661
3.5.5	Ouderbijdragen	565.027	546.000	579.898
3.5.6	Projecten werk voor derden	485.211	386.000	626.388
3.5.8	Overige	1.664.786	1.086.000	1.311.513
		3.651.781	2.860.000	3.534.235

4.1 Personeelslasten

		2016	Begroting 2016		2015
		EUR	EUR	EUR	EUR
	• Brutolonen en salarissen	37.155.632	35.781.000	35.135.255	
	• Sociale lasten	4.699.043	4.318.000	4.407.136	
	• Pensioenpremies	4.543.378	4.380.000	4.552.949	
4.1.1	Lonen en salarissen	46.398.053	44.479.000	44.095.340	
	• Dotaties personele voorzieningen	1.818.281	500.000	917.445	
	• Personeel niet in loondienst	15.879.703	16.409.000	13.908.401	
	• Overige personeelslasten	4.699.421	5.503.000	4.528.345	
	• Onttrekkingen / vrijval personele voorzieningen	-747.328	-908.000	-1.180.532	
4.1.2	Overige personele lasten	21.650.077	21.504.000	18.173.659	
4.1.3	Af: uitkeringen	-202.208	0	-197.927	
		67.845.922	65.983.000	62.071.072	

Voor een toelichting op de personeelslasten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten. De brutolonen en salarissen bij Stichting ROC Aventus zijn in 2016 ten opzichte van 2015 gestegen door stijging van het aantal fte en door stijging van de salarissen. De stijging in het aantal volledige mensjaren is bijna 2,9%. Een verdeling van de formatie is opgenomen bij de toelichting van de geconsolideerde staat van baten en lasten.

Personeelsbestand

Gedurende het boekjaar 2016 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers bij de Stichting ROC Aventus, omgerekend naar volledige mensjaren 692 (2015: 672)

4.4 Overige lasten

		2016	Begroting 2016	2015
		EUR	EUR	EUR
4.4.1	Administratie- en beheerskosten	5.094.988	6.723.000	5.466.322
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	4.912.452	2.453.000	4.571.301
4.4.4	Overige	752.219	371.000	504.729
		10.759.659	9.547.000	10.542.352

5 Financiële baten en lasten

		2016	Begroting 2016	2015
		EUR	EUR	EUR
5.1	Rentebaten / overige financiële baten	79.553	140.000	147.167
5.5	Rentelasten / overige financiële lasten	1.512.088	1.416.000	1.504.039
		-1.432.535	-1.276.000	-1.356.872

Verbonden partijen

	Meerderheids-deelneming Aventus Detachering bv
Juridische vorm	bv
Statutaire zetel	Apeldoorn
Code activiteiten	3
Eigen vermogen in EUR	54.191
Resultaat 2016 in EUR	3.720
Verklaring art.2:403	nee
Deelname percentage	100%
Consolidatie	Ja

Wet Normering en bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Vermelding bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 2016

Functie	Voorzitters-clausule van toepassing	Naam	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband	Motivatie overschrijding van de norm
						EUR	EUR	EUR		
Bestuurders met dienstbetrekking										
Voorzitter college van bestuur	J	G.A. Alewijnse	01-12-10		1	139.044	n.v.t.	15.061	n.v.t.	n.v.t.
Lid college van Bestuur	N	E. Marks	15-02-15		1	128.605	n.v.t.	14.702	n.v.t.	n.v.t.
Interimbestuurders										
Interimmanager	N						n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toezichthouders										
Voorzitter raad van toezicht	J	H. Dijkstra	05-06-12	04-06-20	n.v.t.	16.400	197	0	n.v.t.	n.v.t.
Lid raad van toezicht	N	P. Teunis	01-01-11	31-12-18	n.v.t.	10.660	65	0	n.v.t.	n.v.t.
Lid raad van toezicht	N	J.J. Koning	01-07-11	30-06-19	n.v.t.	10.660	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Lid raad van toezicht	N	J.W. Stoker	12-12-11	12-12-19	n.v.t.	10.660	186	0	n.v.t.	n.v.t.
Lid raad van toezicht	N	F.J. Schagen	08-10-12	08-10-20	n.v.t.	10.660	79	0	n.v.t.	n.v.t.
Lid raad van toezicht	N	H.E. Nieboer	07-10-13	07-10-17	n.v.t.	10.660	0	0	n.v.t.	n.v.t.

Vanaf 1 januari 2016 is dit voor Aventus gebaseerd op een indeling in klasse F (17 complexiteitspunten) en daarmee vastgesteld op een maximale bezoldiging van € 164.000,-.

Vermelding bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 2015

Functie	Voorzitters-clausule van toepassing	Naam	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband	Motivatie overschrijding van de norm
						EUR	EUR	EUR		
Bestuurders met dienstbetrekking										
Voorzitter college van bestuur	J	G.A. Alewijnse	01-12-10		1	135.290	n.v.t.	15.877	n.v.t.	n.v.t.
Lid college van Bestuur	N	A.J. Veldman	01-09-02	01-01-15	1	0	n.v.t.	0	75.000	n.v.t.
Lid college van Bestuur	N	E. Marks	15-02-15		1	102.690	n.v.t.	13.462	n.v.t.	n.v.t.
Interimbestuurders										
Interimmanager	N						n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toezichthouders										
Voorzitter raad van toezicht	J	H. Dijkstra	05-06-12	04-06-16	n.v.t.	11.063	230	0	n.v.t.	n.v.t.
Lid raad van toezicht	N	P. Teunis	01-01-11	31-12-18	n.v.t.	7.375	65	0	n.v.t.	n.v.t.
Lid raad van toezicht	N	J.J. Koning	01-07-11	30-06-19	n.v.t.	7.375	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Lid raad van toezicht	N	J.W. Stoker	12-12-11	12-12-19	n.v.t.	7.375	187	0	n.v.t.	n.v.t.
Lid raad van toezicht	N	F.J. Schagen	08-10-12	08-10-16	n.v.t.	7.375	56	0	n.v.t.	n.v.t.
Lid raad van toezicht	N	H.E. Nieboer	07-10-13	07-10-17	n.v.t.	7.375	0	0	n.v.t.	n.v.t.

Vermelding gegevens van een ieder van wie de bezoldiging de geldende (sector)bezoldigingsnorm te boven gaat.

Er zijn in 2016 geen overschrijdingen geweest van bezoldigingen die vallen onder de Wet Normering en bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De WNT is in overeenstemming met de Regeling

van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nummer 2014-000 104920.

7.2 Vaststelling jaarrekening

Datum vaststelling jaarrekening

Apeldoorn 29 mei 2017

College van Bestuur	
G.A. Alewijnse MMC	Voorzitter
E. Marks-deRuijter MBO	Lid

Raad van Toezicht	
H. Dijkstra	Voorzitter
P. Teunis	Lid
J.J. Koning	Lid
J.W. Stoker	Lid
F.J. Schagen	Lid
H.E. Nieboer	Lid

7.3 Controleverklaring ROC Aventus

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht en het College van Bestuur van Stichting Regionaal Opleidingen Centrum Aventus

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen geconsolideerde jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de geconsolideerde jaarrekening 2016 van Stichting Regionaal Opleidingen Centrum Aventus (hierna 'de stichting') te Apeldoorn (hierna 'de geconsolideerde jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Regionaal Opleidingen Centrum Aventus per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Regeling jaar-verslaggeving onderwijs;
- zijn de in de geconsolideerde jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016.

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit:

- 1 de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2016;
- 2 de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2016; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Regionaal Opleidingen Centrum Aventus zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de geconsolideerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de geconsolideerde jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3. Bestuursverslag van het onderwijsaccountant-protocol OCW/EZ 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de geconsolideerde jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de geconsolideerde jaarrekening.

Het College van Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de geconsolideerde jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht voor de geconsolideerde jaarrekening

Het College van Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

het College van Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het College van Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het College van Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening moet het College van Bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het College van Bestuur de geconsolideerde jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het College van Bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het College van Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de geconsolideerde jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de geconsolideerde jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amstelveen, 29 mei 2017
KPMG Accountants N.V.

D. Legez RA

7.4 Overige gegevens

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Ingevolge de Wet educatie en beroepsonderwijs wordt het resultaat van het verslagjaar verrekend met de reserve van de instelling.

7.5 Gegevens over de rechtspersoon

Naam instelling	Stichting Regionaal Opleidingen Centrum Aventus
Adres	Laan van de Mensenrechten 500, 7331 VZ Apeldoorn Postbus 387, 7300 AJ Apeldoorn
Telefoon	088 - 283 68 87
E-mail	cvb@aventus.nl
Website	www.aventus.nl
Bestuursnummer	41151
Brinnummer	27DV
KVK-nummer	08081144
Rechtsvorm	Stichting
Zetel	Apeldoorn
Verantwoordelijk CvB	ing. G.A. Alewijnse MMC E. Marks-de Ruijter MBA
Contactpersoon	drs. E. de Brouwer RC directeur dienst Finance & Control a.i.
Telefoon	088 - 283 68 87
Telefax	088 - 283 60 01
E-mail	info@aventus.nl
Accountant	KPMG Accountants N.V.
Contactpersoon	mevrouw J. Lohuis RA MSc EMA
Adres	Hengelosestraat 581, 7521 AG Enschede Postbus 574, 7500 AN Enschede
Telefoon	053 - 483 25 25
Telefax	053 - 483 25 00

Colofon

Aventus, juni 2017

Bijdrage teksten

Medewerkers Aventus

Redactie

Paul van Bindsbergen, bestuurssecretaris, Aventus
Harold Bosgoed, dienst Finance & Control, Aventus
Wendy Pieters, dienst Bedrijfsvoering, Aventus
Evelien Hagen, dienst Strategie & Onderwijs, Aventus
Claudia Nieuwenhuijs, dienst Strategie & Onderwijs, Aventus
Anne-Marie Veldkamp, Bathmen

Vormgeving

Factor 12, Deventer

Druk

SMG Groep, Hasselt

Heeft u vragen over of opmerkingen op ons jaarverslag?

Neem dan contact op:

Aventus
college van bestuur
Postbus 387
7300 AJ Apeldoorn
p.vanbindsbergen@aventus.nl

Dit jaarverslag is voor iedereen beschikbaar via
www.aventus.nl.

Aventus

De school waar jij 't maakt

